

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI
İNOVASYON, GİRİŞİMCİLİK VE YÖNETİM PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**GİRİŞİMCİLİK ALGISININ VE KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİNİN FARKLI DİSİPLİNLER
AÇISINDAN İRDELENMESİ
BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

**BUKET ATEŞ
14738015**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Arzu KARAMAN AKGÜL**

**İSTANBUL
2018**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI
İNOVASYON, GİRİŞİMCİLİK VE YÖNETİM PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**GİRİŞİMCİLİK ALGISININ VE KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİNİN FARKLI DİSİPLİNLER
AÇISINDAN İRDELENMESİ
BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

**BUKET ATEŞ
14738015**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Arzu KARAMAN AKGÜL**

**İSTANBUL
2018**

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI
İNOVASYON, GİRİŞİMCİLİK VE YÖNETİM PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**GİRİŞİMCİLİK ALGISI VE KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİNİN FARKLI DİSİPLİNLER
AÇISINDAN İRDELENMESİ:
BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

**BUKET ATEŞ
14738015**

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 12.02.2018

Tezin Savunulduğu Tarih: 25.01.2018

Tez Oy Birliği / ~~Oy Çokluğu~~ ile Başarılı Bulunmuştur

	Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Arzu KARAMAN AKGÜL	
Jüri Üyeleri	: Doç. Dr. Serdar BOZKURT	
	Doç. Dr. Semih SORAN	

ÖZ

GİRİŞİMCİLİK ALGISI VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN FARKLI DİSİPLİNLER AÇISINDAN İRDELENMESİ BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Buket ATEŞ
Ocak, 2018

Günümüzde girişimcilik giderek yükselmekte ve ülkelerin gelişmelerinde son derece önemli bir rol oynamaktadır. Bir yandan girişimciliğin ülke ekonomisine kattığı farklı ve inovatif değerler bir yanda da işgücünün tam istihdamına yönelik etkileri söz konusudur. Bu nedenle ülkeler konu ile ilgili çeşitli kurumsal ve hukuki faaliyetlerde bulunmaktadır. Her kuşaktan girişimciliğe rastlanmakla birlikte, girişimciliğin genç kuşağa özgü olduğu konusunda yaygın bir algı vardır.

Bu çalışma, bu algıdan hareket ederek, bir yandan bu algının doğruluğunu araştırmak bir yandan da genç kuşak arasında girişimcilikle ilgili düşünceleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Böylece, farklı üniversiteler için yapılmış olan, girişimcilik ve gençlik ilişkisi üzerine çalışmalara katkı sunulması da planlanmaktadır. Bu motivasyondan hareket ederek, bir devlet üniversitesi öğrencileri arasında anket yöntemi kullanılarak bir çalışma gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Bu amaç çerçevesinde, fen bilimlerinde ve sosyal bilimlerden birer disiplin seçilmiş ve anket Mimarlık ile İktisat bölümü birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri arasında yapılmıştır. Öncelikle girişimci olmak isteyip istemediklerinden hareket edilerek, farklı cinsiyet, farklı aile yapıları, farklı gelir düzeyleri gibi faktörler çerçevesinden sorulan sorulara alınan cevaplar toplanmış ve SPSS programı yardımıyla değerlendirilmiştir. Söz konusu girişimci adayların hangi alanlara / sektörlere ağırlık vermek istedikleri de hem girişimci açısından hem de ülke ekonomisinin geneli açısından önemli sonuçlar ortaya çıkaracağından bu konu üzerinde de ayrıca durulmuştur. Çalışmanın genişletilmesi ve iki ana bilim alanı dışındaki bölümlerin katılımıyla anketin tekrarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik Niyeti, Kişilik, Üniversite Öğrencileri

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE ENTREPRENEURSHIP PERCEPTION AND PERSONALITY CHARACTERISTICS FROM DIFFERENT DISCIPLINES: A CASE OF A PUBLIC UNIVERSITY

Buket ATEŞ

January, 2018

In today's highly global and competitive environment, entrepreneurship plays an extremely important role in the development of countries. It makes a vital contribution to the innovativeness and economy of the countries. On the other hand it also effects the workforce of the country. For these reasons, countries are involved in this subject with various institutional and legal activities.

In the literature there is a widespread perception that entrepreneurship is unique to younger generations. Based upon the literature, this study aims to investigate the validity of this perception by getting the entrepreneurial considerations of the younger generation. Moving from this motivation, a study is carried out among the students of a public university by using questionnaire method. The survey was conducted in the freshman and senior students of Architecture and Economics Departments in a Public University in order to compare the entrepreneurship considerations of the students from different disciplines including science and social science disciplines. In the first part of the questionnaire, demographic questions were asked to the students such as gender, family structure, and income levels. Beside that the students were asked if they want to be an entrepreneur or not. The results of the questionnaire were evaluated with help of SPSS 21. (The areas the entrepreneur candidates want to focus were also emphasized, both in terms of entrepreneurship and in the broader sense in terms of the country's economy. For future research it could be suggested to conduct the survey in different departments and in different universities.

Key Words: Entrepreneurship intention, personality, University students

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans eğitimim boyunca çok değerli katkılarından dolayı Yıldız Teknik Üniversitesinde ders aldığım hocalarıma; desteklerini deneyimlerini ve değerli katkılarını esirgemeyen tez danışmanım Doç. Dr. Arzu KARAMAN AKGÜL'e, analizlerin yapılmasında değerli katkılarını cömert bir şekilde sunan Özyeğin Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Semih SORAN'a ve motivasyonumun kaynağı ve deneyimleriyle büyük katkı sağlayan Yıldız Teknik Üniversitesi İktisat Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Feride GÖNEL'e en içten şükranlarımı sunuyorum.

Bu tezi hazırlarken bana en büyük desteğiyle güç veren ve sabır gösteren eşim Cem'e ve oğlum Kuzey'e en derin teşekkürlerimi sunuyorum.

İstanbul; Ocak, 2018

Buket ATEŞ

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
1. GİRİŞ	1
2. GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI	3
2.1. Girişimcilik Algısı.....	3
2.2. Girişimcilik Tarihi.....	5
2.3.1. Kişisel özellikler.....	7
2.3.2. Aile Yapısı	8
2.2.3. Toplum Yapısı.....	9
2.3.4. Eğitim.....	10
2.3. Üçüncü Kuşak Üniversiteler ve Girişimcilik	12
2.4. Üniversite Öğrencileri ve Girişimcilik.....	13
2.5. Girişimcilik ve Kişilik Özellikleri.....	15
3. KİŞİLİK KAVRAMI	16
3.1. Kişilik Tanımı	16
3.1.1. Kişilik Tanımı	16
3.1.2. Kişiliği Belirleyen Faktörler	16
3.1.3. Kişilik Tipleri ve Kuramları.....	17
3.1.3.1. A ve B Tipi Kişilik Özellikleri.....	18
3.1.3.2. Proaktif ve Reaktif Kişilik	18
3.1.3.4. EricBerne’nin Kişilik Kuramı	20
3.1.3.5. Hans Eysenck’in Kişilik Kuramı	20
3.1.3.6. Abraham Maslow’un Kişilik Kuramı.....	21

3.1.3.7. Chris Argyris'in Olgunlaşma Kuramı	23
3.1.3.8.Eduard Spranger'ın Sınıflaması	24
3.2. Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyeti.....	25
3.2.1. Başarı İhtiyacı	26
3.2.2. Kontrol Odağı	26
3.2.3. Öz Yeterlilik.....	27
3.2.4. Riske Tolerans.....	27
3.2.5. Öğrencilerin Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Algıları.....	28
4. GİRİŞİMCİLİK ALGISININ VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN FARKLI DİSİPLİNLER AÇISINDAN İRDELENMESİ BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	30
4.1. Araştırmanın Konusu ve Kapsamı	30
4.2. Araştırmanın Amacı	30
4.3. Araştırmanın Önemi.....	30
4.4. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri	30
4.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	32
4.6. Evren ve Örneklem	32
4.7. Araştırmada Kullanılan Analiz Yöntemleri	35
4.7.1. Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Geçerlilik ve Güvenilirlik Sonuçları 36	
4.7.1.1. Girişimcilik Algısı Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Sonuçları . 36	
4.7.1.2. Kişilik Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Sonuçları	36
4.7.1.3. Ölçeklerin Geçerliliği.....	36
5. ARAŞTIRMA BULGULARI.....	38
5.1. Betimleyici İstatistikler	38
5.2. Değişkenler Arasındaki İlişkiler	38
5.3. Anova Analizi Bulguları	39
5.4. Regresyon Analizi Bulguları.....	39
6. GENEL DEĞERLENDİRME	43

6.1. Değişkenlerle İlgili Değerlendirmeler.....	43
6.1.1. Bağımlı Değişken Girişimcilik Algısı ile İlgili Değerlendirmeler.....	43
6.1.2. Bağımsız Değişken Kişilik Özellikleri ile İlgili Değerlendirmeler.....	44
6.2. Araştırma Hipotezlerine Yönelik Değerlendirmeler	44
7. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	47
KAYNAKÇA	48
EK-A.....	51
ÖZGEÇMİŞ.....	54

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: Farklı Girişimcilik ve Girişimci Tanımları.....	4
Tablo 2: Klasik iktisatçılara göre başarılı bir girişimci olmanın belirleyicileri	7
Tablo 3.1: Katılımcıların Cinsiyete göre Frekans Dağılımları.....	36
Tablo 3.2: Katılımcıların Yaşlarına göre Frekans Dağılımları	36
Tablo 3.3: Katılımcıların Kardeş Sayısına göre Frekans Dağılımları	37
Tablo 3.4: Katılımcıların Ailelerinin Aylık Toplam Gelirine göre Frekans Dağılımları	37
Tablo 3.5: Katılımcıların Anne Eğitim Durumuna göre Frekans Dağılımları	38
Tablo 3.6: Katılımcıların Baba Eğitim Durumuna göre Frekans Dağılımları.....	38
Tablo 4.1: Değişkenlere Ait Betimleyici İstatistikler	41
Tablo 4.2: Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar.....	42
Tablo 4.3: Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Sonuçları	42
Tablo 4.4: Değişkenler Arasındaki Çoklu Regresyon Analizi.....	43
Tablo 5.1: Hipotez Değerlendirmeleri	48

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Sigmund Freud'un Kişilik Kuramları.....	22
Şekil 2: Eysenck'in Kişilik Envanteri (EPI).....	23
Şekil 3: Eysenck'e Göre Kişiliğin Dört Düzeyi	24
Şekil 4: Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi.....	25
Şekil 5: Spranger'ın Değerlere Göre Kişilik Sınıflaması	28
Şekil 6: Araştırmanın Modeli	34

1. GİRİŞ

Risk almak, fırsatları görmek ve yakalamak, katma değeri ve karlılığı yüksek işleri büyük bir beceri ile yapabilmek, hayal kurmak ve yaratıcı olmak ve genel olarak ekonomik hayatı yükselen bir seviyeye getirebilmek; bunlar girişimciliğin temel unsurları sayılmaktadır. Bugün Türkiye’de ve benzer gelişmekte olan ülkelerde, son derece önem verilen girişimcilik, pek çok avantaja sahip; özellikle de istihdam piyasasının tıkanıklarını dolayısıyla da ekonomilerin karşılaştığı zorlukları çözümlemede adeta anahtar görevi üstlenmiştir.

Bir yandan girişimcilik ile ilgili bir yandan da girişimcilerle ilgili sayısız çalışma yapıldığı bilinmektedir. Bu çalışmalar her iki kavrama da, ekonomik, sosyal, kültürel vb. gibi farklı boyutlardan yaklaşırken diğer bir taraftan kavram kendi üzerinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Yani “girişimcilik konusu” bizzat bir girişimcilik faaliyeti haline de gelmektedir. Bu anlamda konunun yükselen bir grafik resmettiği rahatlıkla söylenebilir.

İş gücü piyasası ile ilgili ortaya çıkan dengesizliklerin yani işsizlik sorununun bir anlamda çözüm yollarından biri olarak da düşünülen girişimcilerin varlığı ve çoğalması, sorun ile ilgili henüz kesin bir sonuç ortaya çıkarmamış olsa da, girişimciliğin tanıtılması, yaygınlaşması ve olumlu sonuçlarının elde edilmesi yönündeki çabalar hız kesmeksizin tüm dünyada devam etmektedir.

Bu çabaların yöneldiği en önemli kesim ‘gençlik’ olarak adlandırılan 18-30 yaş aralığındaki gruptur. Kişilik özelliklerinin de kullanıldığı araştırmalarda, girişimci olma potansiyeline sahip bu yaş grubunun farklı yönleri ve katkıları ortaya çıkartılmaya çalışılmaktadır.

Türkiye’de de yükselen olgulardan biri olan girişimcilik ve girişimci profilleri ile ilgili çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalar sadece üniversitelerin bünyelerinden yapılan çalışmalar değil aynı zamanda özel ve kamu kuruluşları

tarafından özel olarak hazırlanan raporlar, tebliğler, veya çalışma metinleri şeklindedir. İçlerinden şüphesiz üniversiteler bünyesinden hazırlanan çalışmalar önemli bir yer tutmaktadır. Hazırlanan bu çalışmalardan bazıları üniversite öğrencilerinin girişimciliğe bakış açısını, bazıları da girişimci olma kapasitelerini ölçmeye yöneliktir. Bu anlamda Türkiye’deki pek çok üniversite öğrencisinin veya bu üniversitelerin bazı bölümlerindeki öğrencilerin girişimcilikle ilgili algıları adeta bir envanter gibi toplanmaya ve ilgili literatür olgunlaşmaya başlamıştır.

Bu çalışma da böylesi bir motifle hareket ederek, bir devlet üniversitesinin öğrencileri arasında girişimcilik algısını saptamaya çalışmaktadır. Tezin ana argümanı, bir sosyal bilimler disiplini (İktisat Bölümü) ve bir fen bilimleri disiplini (Mimarlık Bölümü) mensubu öğrencilerinin, girişimcilik algılarının ait oldukları disiplinlerden bağımsız olarak farklı kişilik ve demografik özelliklerden kaynaklı sonuçlar ortaya koyabilecekleri şeklindedir. Bu çerçevede, risk, niyetlilik, deneyim ve kardeş sayısı gibi özellikler kullanılarak bir dizi hipotez üzerinden girişimcilik algısı, öğrenciler açısından analiz edilmiştir.

Yukarıda belirtilen amaç çerçevesinde önce girişimciliğin ne olduğu, genel olarak nasıl algılandığı, tarihsel uzantıları ve literatürdeki farklı çalışmalar anlatılmıştır. İlk bölümde ayrıca girişimciliği etkileyen faktörlere yer verilmektedir.

İkinci bölüm kişilik üzerinedir. “Girişimci olunabilirliği” üzerinden hareket ederek farklı kişilik özelliklerinin girişimciliği etkileyebileceği düşüncesine dayanılarak bölüm ele alınmıştır. Bu bölüm aynı zamanda kişilik özellikleriyle girişimcilik arasındaki ilişkiyi de ele almaktadır.

Üçüncü bölümde araştırmanın amacı, önemi ve kullanılan model ve analizler tanıtılmaktadır.

Dördüncü bölümde ise yapılan analiz sonuçları ele alınmaktadır. Bu sonuçların değerlendirildiği kısım ise beşinci bölümdür. Tez, çalışmanın özetinin de yer aldığı bir sonuç ve ileride yapılabilecek olası çalışma önerilerinin yer aldığı bir bölüm ile sonlandırılmıştır.

2. GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI

2.1. Girişimcilik Algısı

Girişimcilik bazılarına göre çok boyutlu bir kavramdır; bu nedenle tek bir tanımı bulunmamaktadır. Gerçekten, hem literatürde hem de günlük iş hayatı içindeki kullanımlarına baktığımızda, bu çok boyutluluğu görmekteyiz. Girişimcilik, öncelikle ekonomik faaliyetlerle ilişkili olarak, yöneticilik, iş kuruculuk ve/veya “patronluk” şeklinde bir algıya sahiptir. Şüphesiz ekonomik faaliyetler dışında başka alanlardaki faaliyetlere yönelik de girişimci olma durumları söz konusudur ancak genellikle anlaşılan ekonomik hayattaki girişimcilik durumudur. Bu anlamda, girişimci, kişinin yaratıcılığını da ortaya koyup karar verdiği bir alanda fikirlerini iş kurma eylemine dönüştürerek değerlendirebilen kimsedir. Dolayısıyla bir kişinin girişimci olabilmesi için, eğiliminin davranışa dönüşmesi şarttır. Başka bir ifadeyle kişinin bir iş kurma arzusu ve hayalleri onun girişimci olduğu anlamına gelmez. Yine aynı şekilde bir kişinin ‘kendi işimin patronu olmak istiyorum’ ifadesi de o kişinin girişimci sayılması için gerekli ancak yeterli değildir. Bu eğilimin planlı bir davranış kalıbı içerisine girmesi ve devam ettirilebilmesi gerekir. Kısacası girişimci kişinin, ‘*iş arayan ya da birinin yanında iş hayatına başlamak istiyorum*’ ifadesinin dışına çıkacak bir tutum içerisine girmesi önceliklidir.

Girişimci, kurulmasına öncülük ettiği bu işletmelerin sahibi olabileceği gibi mülkiyet ilişkisi sadece fikri düzeyde de olabilir. Ancak genelde girişimcilerden beklenen, kurulan bu işin sahipliğinin yanı sıra, yönetilip organize edilmesi, yürütülmesi ve karar aşamalarında etkili olunması şeklindedir.

Girişimciliğin en önemli özelliklerinden biri de ‘risk’ faktörünün etkili olmasıdır. Risk üstlenilmesi, girişimciliğin adeta olmazsa olmazı olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla girişimciler, yukarıda bahsettiğimiz özellikleri bir araya getirdiğimizde, herhangi bir işi kurmada risk alabilen, başarıma arzusu ve hayalleri içerisinde olan, yaratıcı, fırsatları önceden görüp değerlendiren ve tüm bunları hayata geçirmede yeterli kapasiteye sahip olan kişilerdir.

Girişimciliğin ve girişimcinin farklı tanımlamaları Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1: Farklı Girişimcilik ve Girişimci Tanımları

Yazar	Tanım
Hoselitz (1960)	Girişimci, belirli bir fiyattan satın alıp belirsiz bir fiyattan satan kişidir.
Cole (1968)	Girişimcilik, kar odaklı bir işletmeye başlanması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi için yapılan bir faaliyettir
Drucker (1985)	Girişimcilik, mevcut kaynakların zenginliğini, servet üretme kapasiteyle birleştiren inovatif bir eylemdir
Gartner (1985)	Girişimcilik yeni bir organizasyonun yaratılmasıdır
Kirzner (1985)	Bir girişimci, kar fırsatlarının varlığını algılayan ve sonsuz ihtiyaçların tatmin edilmesi için eylem başlatan kişidir
Hisrich&Peters (1989)	Girişimcilik gerekli zamanı ve çabayı ayırarak, finansal, sosyal ve fiziki riskleri öngörüp, parasal ödül ve kişisel tatmin elde etme yoluyla farklı bir şey üretme sürecidir
Stevenson ve diğ. (1989)	Girişimcilik mevcut kaynaklardan bağımsız olarak bir fırsatın izini sürmektir
Kaish&Gilad (1991)	Girişimcilik öncelikle bir keşif sürecidir ve riskli ortamlarda faaliyet göstermektir
Herron&Robinson (1993)	Girişimcilik ekonomik kaynakların yeniden tahsisini başlatan ve yöneten, amaçların bu araçlarla yaratılmasını sağlayan bir dizi davranıştır
Panda (2000)	Girişimci, yenilikleri algılayan ve fırsatlardan iş yaratan, belirsizlik koşullarında karar veren, kendi faaliyetlerini yöneterek Pazar payı için başkalarıyla rekabet içinde olan kişidir
Kuratko&Hodgetts (2004)	Girişimcilik yeni fikirlerin ve yaratıcı çözümlerin oluşturulması ve uygulanmasına yönelik enerji ve tutkunun bileşkesidir
Lazear (2005)	Girişimci, sınırlı kaynakları koordine etmekle ilgili kararları almada uzmanlaşmış kişidir
Martin &Osberg (2007)	Girişimci, fırsatın ortaya çıkışını algılar, bu fırsatı tanımlar ve kullanılması için gerekli kişisel yetenekler kümesini harekete geçirir ve söz konusu kapasitesinin fırsatı somutlaştırıp sonuca çevirmesini sağlar.

Kaynak: Rusu ve diğ. (2012) "Entrepreneurship and Entrepreneur: A Review of literature Concepts", African Journal of Business Management, 6(10), http://www.academicjournals.org/article/article1380871742_Rusu%20et%20al.pdf

2.2. Girişimcilik Tarihi

“ ...Eğer o dönemde yaşasaydınız, bir işyeri açmadan önce muhtemelen bir daha düşünürdünüz. Elbette bu hukuki durum girişimciliği baltalıyordu, insanlar ekonomik riskler alarak yeni işyerleri açmaya çekiniyorlardı. Yeni bir işyeri kurmak, insanların ailelerini tamamen muhtaç durumda bırakma riskini almasına nadiren değiyordu. ” (Sapiens, S.43).

Girişimcilerin ve girişimciliğin tarihleri çok eski zamanlara dayanmaktadır. Ortaçağ'da, girişimcilerin başarısı, risk ve kurumsal kısıtlamalara bağlıydı. Dolayısıyla M.Ö. 50 yıllarında, , örneğin eski Roma'da girişimcilerin faaliyetlerinin harcanabilir gelirleri, toplumsal kontrollere, düzenlemelere ve kurumlara göre değişmekteydi. Zenginlik üç ana kaynaktan üretiliyordu; toprak mülkiyeti, krediler ve siyasi nitelikli ödemeler. Şüphesiz bu üçü arasında girişimcilerin en çok ilgilendikleri kredilerdir. M.S. 500-1000 arasında Avrupa'da, girişimcilik yeni kimlikler bulmaya başladı; mülkiyet ve sosyal statü başarıyı ve zenginliği garanti etmemeye başladı, çünkü güç ve zenginlik askeri faaliyetler ve savaşlar yoluyla elde edilmeye başlandı. Bu durumda girişimciliğin ana gündemi, düşman kaynaklarının elde edilmesi için fırsatların kolanması ve faaliyete geçilmesi oldu. Ortaçağın son dönemlerinde, (M.S. 1000-1500) Kilise tarafından savaşların yoğunluğunun azaltılmasına yönelik çabaların sonucu, girişimcilerin faaliyet alanları mimarlık, mühendislik ve tarım gibi daha çok kazanç getiren alanlar oldu. Böylece, girişimcilerin sadece kazanca yönelik faaliyetleri sosyal anlamda daha kabul edilebilir bir hale geldi ve girişimcilerin bu faaliyetleri ekonomik boyutluyla da daha memnuniyet verici oldu. Bundan sonraki süreçte, iktisat tarihi boyunca farklı alanlarda benzer şekilde yani hem bireysel hem de toplumsal fayda üretir şekilde girişimcileri görmeye başlıyoruz.

Son 25-30 yılda tekrardan popüler olgularından biri haline gelen girişimcilik ile ilgili literatür çalışmalarının ilk satırları 17. yüzyıla kadar gitmektedir. Fransız asıllı İrlandalı iktisatçı Richard Cantillon (1697-1734), “*Essai sur la Nature du Commerce en General*” adlı çalışmasında, girişimcilik kavramını sık sık kullanarak konuya ilgi gösterilmesinde etkili olmuşsa da, onun girişimcilik ile ilgili yaklaşımı, başlı başına bir teori olarak kabul edilmekten ziyade ekonomiye yaptığı katkıların bir parçası olarak değerlendirilmiştir.

Buna karşın “girişimci” (entrepreneur) terimini ilk kullanan 1800'lerde Jean-Baptiste Say'dır. Say, girişimciyi, düşük verimlilikteki bir kişiden daha yüksek

verimliliğe sahip bir kişiye kaynakları transfer ederek, karını artırıp bir değer yaratan kişi olarak tanımlar. Nitekim terim daha sonra John Stuart Mill tarafından ünlü *Principles of Political Economy* (1848) çalışmasında çok daha fazla kullanılarak adeta popülerleştirilmiştir.

Tablo 2: Klasik iktisatçılara göre başarılı bir girişimci olmanın belirleyicileri

Yazar	Girişimci olarak Başlamak	Girişimci olarak başarmak	Başlamak ve başarılı olmak için Girişimci
Cantillon	-	-	Dikkatli ve temkinli, Risk taşıyan
Say	Sermaye elde etmek için yeterli bir tanınırlık	Yargı, azim, iş dünyası ve meslek ile ilgili bilgi	Riski desteklemek
Marshall	Gençler risk almak isterler	Entelektüel, genel yetenek, ticaret bilgisi, risk almak, liderlik ve sermaye sahipliği	-
Schumpeter	Başlama arzusu	-	Liderlik
Knight	Sermaye artırma kabiliyeti, arzu/motivasyon önemlidir	Belirsizlikle başa çıkmak, kendine güven, entelektüel kapasite	Şans
Kirzner	Uyanıklık	Kar fırsatları genişletmek için yaratıcılık ve liderlik	-

Kaynak: Rusu ve diğ. (2012) “Entrepreneurship and Entrepreneur: A Review of literature Concepts”, *African Journal of Business Management*, 6(10), http://www.academicjournals.org/article/article1380871742_Rusu%20et%20al.pdf

Girişimciler, diğer bir klasik iktisatçı olan Schumpeter tarafından farklı bir şekilde kullanılmıştır; Schumpeter “*yaratıcı yıkım*” şeklinde ifade ettiği teknolojiye sızramayı-gelişmeyi girişimciler üzerinden anlatmıştır. Başka bir ifadeyle, *yaratıcı yıkımı* gerçekleştirecek olan, ortaya çıkacak yeni teknolojilerin ve/veya sistemin şekillendiricileri, girişimcilerdir. Bu anlamda Schumpeter’e göre, yeni ürünlerin ve yeni tekniklerin bulunması ve geliştirilmesinde ve bu yeniliklerin tüm ekonomiye

yayılmasında etkili olan ekonomi büyümeyi gerçekleştirecek olan temel aktör girişimcidir. Dolayısıyla girişimciliğin, başlıca klasik iktisatçılar tarafından sıklıkla kullanıldığını rahatlıkla söyleyebiliriz (Tablo 2).

Klasik iktisatçılar tarafından bu kullanımının ardından uzun süre ekonomi literatüründen kaybolan girişimcilik kavramı, 19. Yüzyılın sonu 20. Yüzyılın başından itibaren yeniden gündemdeki yerini almaya başlamıştır. Bu kaybolmanın ardında en çok öne çıkan neden, ekonomi biliminin insanların tam bilgiye sahip oldukları varsayımına dayanarak modellemeye geçmesi şeklinde gösterilmektedir (Casson, 2003).

2.3. Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Girişimciliği etkileyen pek çok farklı etkenden bahsedilmektedir. Bu konuda farklı sınıflandırmalar olduğu gibi farklı yaklaşımlar da söz konusudur.

Bazı temel faktörler olarak dört başlık sayılmaktadır:

- Kişisel özellikleri,
- Aile yapısı,
- Toplum yapısı
- Eğitim

2.3.1. Kişisel özellikler

Bazı duygusal özelliklerin ve becerilerin, girişimcilikte önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Örneğin 1962 çalışmasında Torrance yaratıcılığa ya da 2004'de Kurako'nun belirttiği gibi gerekli kaynakları doğru bir şekilde sıralamak için yaratıcı bir beceriye sahip olmak gerekmektedir. Dolayısıyla *yaratıcılık*, kişisel özelliklerin öne çıkan unsurlarından olmaktadır. Bunu, Shackle tarafından 1979'da vurgulandığı gibi *hayal gücü* izler. Şüphesiz Knight'in çok fazla referans alan 1921 çalışmasında vurgulandığı gibi, *riskten kaçınma* derecesi veya *risk alma* derecesi çok önemlidir. Kuratko (2004) risk ile ilgili olarak, hesaplanan risklerin zaman, eşitlik ve kariyer açısından değerlendirildiğini ve bunlara göre risk alınıp alınmayacağına karar verildiğini belirtir. Bir fırsat algılaması olarak tanımlanan *uyanıklık*, Kirzner'in 1973 çalışmasında belirttiği üzere, aslında başkalarının kaos, çelişki ve karışıklık olarak gördüğü ortamları fırsat olarak değerlendirebilmektir. *Motivasyon* bir diğer kişisel

özellik olarak karşımıza çıkar. Son olarak *yeniliklere açıklık* ve *girişimci özgüveni* temel kişisel özellikler arasında yerini alır.

2.3.2. Aile Yapısı

Girişimcilikte “aile” iki şekilde ele alınabilir: İlki, aile işletmeleri ile de iç içe geçmiş olan bir ağ yapısı içindeki aile, diğeri ise, bu tarz bir ağ yapısı içinde olmasa da girişimci kişinin niteliklerini belirleyen aile. Dolayısıyla ilki daha çok girişimcilik kurumu içinde ele alınırken diğeri girişimci üzerinden okunmaktadır. Girişimcilikte aile yapısı konusu “*aile işletmeciliği*” kavramı ile yan yana ele alınan ve çoğu zaman birbirine karıştırılan bir kavram. Literatürde, “aile geleneğini sürdürme” anlayışı kişiyi girişimci kimliğine girmeye de zorlayan bir unsur olarak ele alınıyor. Yani “*babamdan devraldığım işletmeyi daha ileriye taşımam lazım*” dürtüsü, girişimciliğin motivasyon ögesini oluşturuyor. 2000’lerin başlarından itibaren, bu iki kavramın iç içe geçtiği yönünde de bir eğilim söz konusu. 2001 BabsonKauffman Konferansı gibi geniş katılımlı girişimcilik konferanslarında bir tema olarak aile işletmelerinin ele alınıyor olması ya da yine önde gelen girişimcilik dergilerinin özel sayılarının (J of Business Venturing, vol. 18, issue 4 and 5; Entrepreneurship Theory and Practice, Vol 27 No.4) aile işletmelerine ayrılmış olması, bu trende örnek olarak gösterilebilir.

Aile konusunun, girişimcilikte öneminin artması özellikle girişimciliğin sosyo-kültürel içeriğiyle ilgili ele alınmaktadır. Örneğin Aldrich ve Cliff (2003), “*aileyi içeren bir girişimcilik perspektifinin, araştırmacıları kavramsallaştırmada ve modellemelerde aile boyutunu analizlerine ve yorumlarına kattığını*” belirtir.

Ancak burada girişimci açısından önemli olan, sadece aile bağlarıyla oluşturulan aile işletmelerinden öte, sık sık dile getirildiği üzere, iş ağının dostluk ve akraba ilişkilerini içeren bir ağ içerisinde ele alınıyor olmasıdır.

Öte yandan, ailenin girişimcinin gelişmesinde doğrudan etkisi olduğu, tüm literatürde hâkim bir saptamadır. Şüphesiz bu saptamanın gerisinde, çocuğun kişilik oluşmasında ailenin önemi ve büyük payı yer alır. Dolayısıyla, ailenin tutum ve davranışları, kişinin ileride girişimci bir yapı sergilemesinde temel faktörlerden biri haline gelir. Örneğin, küçük yaşlardan itibaren kendi kendine karar almada ve aldığı kararların sorumluluğunun üstlenme konusunda cesaretlendirilen bir çocuğun, girişimcilikteki fırsatları değerlendirme ve risk alma konularında kendini

gösterecektir. Bu konuda, yapılan çalışmalarda, dışa açık ve sosyal çevreyle yakın ilişki kuran bir ailenin çocuğu ile daha içe dönük ve sosyal çevre ile kısıtlı ilişki içinde olan bir ailenin çocuklarının karşılaştırması yapılmış ve ilkinin girişimcilik konusunda kişiye daha yardımcı bir unsur olduğu saptanmıştır (TUGIAD, 1993).

Girişimci kişinin üzerinden bu denli önemli rol oynayan aile yapısında da farklı unsurlardan etkilendiğini söyleyebiliriz. Ailenin eğitim düzeyi, yaşadığı mekan, mesleği ve/veya çalıştığı iş, aile bireylerinin sayısı gibi pek çok sosyo-ekonomik özellik, girişimci bireyi etkilemektedir.

2.2.3. Toplum Yapısı

Çok sayıda araştırma, bir topluluğun, bir toplumun veya etnik bir grubun kültürel tutum ve davranışlarının, toplumun siyasi ve ekonomik davranışlarının, özellikle genç girişimcilerin tutumlarını etkiledikleri üzerinde çalışmaktadır. Dolayısıyla toplum içindeki bir grup (girişimciler) toplumun tamamı tarafından etkilenebildiği gibi toplumun farklı alt kümeler tarafından da etkilenmekte ve etkileyebilmektedir. Bu anlamda farklı kültürler arası bu etkileşimi ilk defa Geert Hofstede ele almıştır; bu nedenle de *Hofstede Kültürel Boyut Teorisi* olarak adlandırılır. Hofstede orijinal çalışmasında, 1960'lı ve 70'li yıllarda IBM'in farklı yerlerde çalışanları üzerinde yaptığı ankette, 4 farklı boyut ele almaktadır ve bu boyutlar genelde iki ters kavramdan hangisine yakın olunduğu ile ölçülmektedir. Bu boyutlar:

1- *Güce uzaklık endeksi (Power Distance Index-PDI)*: Bir girişimin veya sosyal yapı üyelerinin güç dağıtımı ile ilgili düşüncelerinden yola çıkarak, gücün eşit mi dengesiz mi olduğu şeklindeki iki uçtan hangisine daha yakın olunduğu bulmaya çalışılır. Kendini güce yakın hisseden girişimler, gücün eşit dağıldığını buna karşın uzak hissedenler eşitsiz dağıldığını belirtmektedir.

2- *Bireysellik (Individualism-IDV)*: Topluma bireylerin ne kadar dahil olduğunu ölçmek için kullanılır. Bireysellik algısının daha fazla olduğu toplumlarda, bireysel çıkar ve hedefler, toplumsal çıkar ve hedeflerin önündedir. Kişilerin kendilerini birey olarak mı yoksa toplumun/grubun üyesi olarak mı hissetmeleri indekxin temel iki ucunu oluşturur.

3- *Belirsizliğin göz ardı etme endeksi (Uncertainty Avoidance Index-UAI)*: Bir toplumun belirsizliğe karşı ne kadar hoşgörülü olduğunu gösteren bir endekstir. Belirsizliğin yüksek olduğu durumları kabul edebilen toplumların kültürel ilişkilerinin yüksek, değişime açık ve başka kültürlerin görüşlerine saygılı olabildikleri söylenir.

4- *Erkeklik (Masculinity-MAS)*: Cinsiyetler arası rollerin nasıl dağıtıldığını gösteren bir endekstir. Erkeksi toplumlarda, değerler daha çok rekabet ve güç üzerine kuruludur. Buna karşın kadınsı toplumlarda, değerler daha çok ilişkiler, hayat kalitesi ve duygular üzerine kuruludur. Kadınsı topluluklarda, cinsiyetler arası farkın önemi yoktur ve bireylere eşit davranılır.

Bu dört boyuta ilave olarak, Hofstede, daha sonra çalışanların uzun/kısa dönem motivasyonlarını ve hevesliliklerini katmıştır:

5- *Uzun dönem odaklılık (Long Term Orientation-LTO)*: Konfüçyus dinamiği olarak da adlandırılan bu kavrama göre, uzun dönem vizyonuna sahip toplumlarda bireyler, gelecekle ilgili daha çok plan yapmakta, çıkarıcı davranabilmekte ve bu çıkarılara göre değerler değişebilmektedir. Buna karşın, kısa dönem odaklı toplumlarda, geçmiş ve şimdi daha büyük önem taşır; geleneklere saygı ve şimdiki toplumsal sorumlulukların yerine getirilmesi önemlidir. Uzun dönem vizyonuna sahip toplumlarda girişimcilik öne çıkar.

6- *Heves ve Kısıt (Indulgence versus Restraint-IVR)*: Bir toplumun ne kadar hevesli olduğunu ve ne kadar bu heveslerine gem vurduğunu göstermeye çalışır. Hevesli toplumlarda hayattan zevk almak ve eğlenmek doğal insan davranışı olarak ele alınırken, kısıtlı toplumlarda insani zevklerin ve eğlencenin kısıtlandığını ve katı kontrol altına alındığını görürüz. Bu ortamlarda bireysel girişimcilerin ortaya çıkabilmesi de daha zor olabilmektedir.

2.3.4. Eğitim

Yapılan çalışmaların pek çoğunda, girişimcilik yeteneği ile formel eğitim arasında olumlu bir bağlantı bulunmuştur. İleri eğitim alınması, kişileri girişimciliğe başlamaya, aşağıda belirtilen yollar aracılığıyla etkilemektedir (Kim ve diğ. 2007):

- Öğrencilerin, özellikle eleştirel düşünme, iletişim ve ekip çalışması için gerekli becerileri geliştirme şansları daha fazla olduğu için, girişimci becerileri kazanılması daha mümkün olabilir.

- Eğitim vasıtasıyla, örneğin mezunlar birliği gibi sosyal ağlara erişim imkanı söz konusudur.
- Eğitim, girişimcilere fon sağlayanlar açısından değerlendirildiğinde, olumlu sinyal verme özelliğine sahiptir.
- Girişimcilerin aralarındaki sıralamayı değiştirir.

Girişimcilik eğitiminin desteklenmesi, özellikle düşük gelir grubu ülkelerde, özel mülkiyet haklarının ve sermayeye erişimin güvence altına alınması, güvenilir ekonomik koşulların sağlanabilmesi, fiziksel altyapının geliştirilmesi için önerilmektedir. Böylece eğitilmiş girişimcilerin bu konularda daha hassas olacağı düşünülmektedir (Wennekers ve diğ. 2005: 306)

Şüphesiz formel eğitimin yanı sıra, iş başında eğitimin de önemi vurgulanmakta, pratik deneyimlerin, girişimci yeteneklerinin güçlü bir destekleyicisi olduğu vurgulanmaktadır (Shane, 2000; Wagner, 2004). Özellikle gençlerin girişimciliğini desteklemek için çok boyutlu iş deneyimleri çok önemlidir. Yeterli iş deneyimi olmayan bu gençlerin önünü açmak için özel bir çaba sarf edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla gençlerin deneyim sahibi olması için özel fırsatların yaratılması daha da önem kazanmaktadır.

Araştırmacılar, genel olarak dört tür iş deneyimi üzerine odaklanmışlardır:

- tam zamanlı iş deneyimi
- yönetim deneyimi
- daha önceki bir start-up (başlangıç) deneyimi
- hali hazırdaki mesleki deneyimi

Genç girişimciler açısından bakacak olursak ve gençler arasında yönetim (yönetici olma) deneyimine pek rastlanamayacağı düşünülürse, staj ve iş geliştirme projelerinde çalışma deneyimi, gençlerin girişimci olmalarının önünü açacak olanaklardır. Hatta, Muller (2006:55), kişinin kendi işinde çalışmasının ya da daha önceden bir başlangıç yapmış olmasının formel eğitimde daha önemli olduğunu söyler. Yine de formel eğitimden geçmiş olmanın faydaları daha ön plana çıkmaktadır; lisans (üniversite) mezunu bir kişinin iş deneyimi sahibi olmasının başlıca faydaları:

- sosyal ağların gelişmesi
- piyasa bilgisine sahip olunması
- sermayeye erişim ve

- potansiyel tüketici ve girişimcilerin ortaya çıkması şeklindedir.

Dolayısıyla, girişimciler için formel eğitim ve iş başında eğitim şeklindeki iki seçeneğin biraradalığı, olmazsa olmaz bir koşul olarak sunulmazken, ikisinin birden varlığının faydasının daha fazla olduğu üzerinden uzlaşılan bir görüştür. Özellikle söz konusu alınan formel eğitimin üçüncü kuşak (3K) olarak adlandırılan, girişimci ve toplumla bütünleşen üniversiteler tarafından verilen eğitim çerçevesinde olması, elde edilen faydayı artırmaktadır.

2.3. Üçüncü Kuşak Üniversiteler ve Girişimcilik

Formel (örgün) eğitimin son aşaması olarak kabul edilen üniversiteler, bugün üçüncü kuşak üniversiteler şeklinde, farklı bir kategoriye doğru evrilmektedir. Söz konusu sınıflandırmada, Üçüncü Kuşak Üniversiteler tanımlaması, üniversitelerin geçirdiği değişimleri göz önüne alarak Wissema tarafından 2000'lerin başında yapıldı. Aydınlanma Çağı'na kadar geçen süre içinde kurulan küçüklü-büyükü pek çok okul genellikle Birinci Kuşak veya Orta Çağ Üniversiteleri olarak adlandırılmaktadırlar. Bunlar Wissema'nın söylemiyle, topluma iyi doktor, avukat ve din adamı yetiştirmek üzerine kurulmuştu. Bu üçlünün yanında bir de sanat okulları vardı. Bu Orta Çağ üniversitelerinin görevleri, eski bilgiyi yeni kuşaklara aktarmaktı; bir şey eklemiyorlardı, araştırmıyorlar, sadece kopyalıyorlar, tekrarlıyor ve yorumluyorlardı. Üstelik de bu bilgi çok ufak bir grupla paylaşıyordu. Yani elitist bir yapı söz konusuydu. Daha sonra üniversitelerin içinde değil ama dışında modern bilim ortaya çıkmaya başladı. Modern bilim, doğanın nesnel olarak gözlenmesine ve yorumlanmasına dayanıyordu. İkinci kuşak üniversiteler olarak adlandırılan bu tür üniversitelerin çıkışı, modern bilim bağlantılı Berlin Üniversitesi ile başlamıştır. Artık bilgi daha geniş bir tabana yayılıyor ve sistematik olarak daha geniş kesimler tarafından paylaşılmaktaydı. Bu üniversitelerde disiplinler araştırma öncelik kazanmaya başlamış; tıp profesörleri öğrencileriyle birlikte hastanelere gitmeye başlamış ve klinik dersleri gündeme gelmiştir. Ancak yapılan bu araştırmaların uygulamadaki sonuçları görülmüyordu. Bu üniversitelerin amacı bilginin kapsamını genişletmekti. 19. Yüzyıla gelindiğinde nerdeyse yapılan tüm yenilikler (telgraf, telefon, fotoğraf, müzik kaydı vd.) aslında girişimciler tarafından yapılmıştı. Üniversiteler bu konuda daha geride kalmışlardı.

Wissema'na göre (2009), üçüncü kuşak üniversiteler yaptıkları araştırmalarla rakiplerini geçebilmek için, endüstri ile işbirliği yapmaları gerektiğini anladılar. Çünkü araştırma yapmak için gerekli fonların sağlanmasında, hem devletlerin zayıflayan mali sistemleri nedeniyle hem de araştırma nesnelerinin ihtiyaç duyduğu fonların büyüklüğü nedeniyle, bu işbirliği hayati öneme sahipti. Kısacası finansman ihtiyacı giderek daha önemli hale geldi. Örneğin bu işbirliğinin ilk adımları Almanya'da başlayan ve başka ülkelere de yayılan teknik okullarda görülüyordu. Bu okullarda 2 veya 3 gün ders diğer günler staj şeklinde bir program yürütülüyordu. Dolayısıyla bu şekilde entegre bir programın Almanya'da başarılı olduğu bilinmektedir.

Wissema'nın üçüncü kuşak üniversitelerle ilgili öngördüğü bazı özellikler var. Örneğin, çalışma ve okumanın tıpkı yaşam boyu eğitim (sürekli eğitim) sistemindeki gibi bir arada olması, insan hayatındaki okul-iş-emeklilik şeklindeki doğrusal formasyonunun dışında yer alması gerektiğini dolayısıyla da üniversitelerin insan hayatının her anında başvuracakları bir yer olması gerektiği üzerinde duruyor. Ayrıca günlük hayatımızı kolaylaştıran ya da ileriye götüren pek çok teknolojinin herhangi bir bilimsel temeli önceden yazılıp-çizilmeden, kendi kendine de gelişebildiği üzerinde durulmaktadır.

Bu noktada üçüncü kuşak üniversitelerin girişimci üniversiteler olarak adlandırılmasının ardında yatan da, endüstri ile iç içe geçmişliğidir. Girişimci üniversitelerin amaçları öğrencilerine sadece bilgiyi aktaran veya mesleği nasıl yapacağını öğretmek değil, aynı zamanda onları birer iş yaratan haline dönüştürmektir. Bu üniversitelerde disiplinler arası uzlaşma ve yaratıcılık ön plana çıkartılır. Özellikle disiplinler arası çalışmalar, üretilen bilginin başka alanlarda da kullanılmasını uygulamasını görmeye dayanıyor. Öğrenciler bu noktada, üretilen bilginin ekonomik hayatta da kullanılabilir/uygulanabilir bir bilgi olup olmadığını kontrol etmektedirler. Ve en önemlisi, bu üniversitelerin devlet kontrolü altında olmamaları gerekir, Wissema'ya göre böylesi merkezi bir otorite altında büyüyüp gelişemezler. Bu nedenle eğitim fonlarının bağımsız araçlar kanalıyla aktarılmıştır. (Wissema, 2009)

2.4. Üniversite Öğrencileri ve Girişimcilik

Dünyada ve Türkiye’de üniversite öğrencilerin girişimciliğe bakış açıları, algılamaları, girişimci olup olmadıkları üzerine yapılmış pek çok çalışma ve proje bulunmaktadır. Dünyada yaygınlaşan öğrenci girişimcileri, bazı ülkeler tarafından resmi düzlemde de teşvik edilmektedir. Öğrenci iken çalışmalarına başlamış ya da kendi işlerini kurmuş kişiler olarak tanımlanan, öğrenci girişimciler, örneğin Hollanda’da özel olarak teşvik paketi içinde yer almaktadır. ABD’de bazı üniversitelerin ya da vakıfların öğrencilere kendi işlerini kurmak üzere burs sağladıkları da bilinmektedir. Örneğin, ABD’deki McKelvey Vakfı, kendi işini kurmuş olmak koşuluyla kazanan adaylar için 40 bin dolardan fazla eğitim yardımı yapıyor. Yine pek çok üniversitede burs verme koşulları arasında girişimcilik yer almaya başladı; Xavier Üniversitesi, Maryland Üniversitesi, Kuzey Dakota Üniversitesi, Kaliforniya Devlet Üniversitesi bunlardan bazıları.

Yunanistan’da öğrencilerle yapılan bir anket çalışmasının bulgularına göre, söz konusu öğrencilerin yarısına yakın kısmı her türlü zorluğa rağmen girişimciliğe sıcak bakmaktadır. Ancak ankete cevap verenlerin sadece üçte biri kuracakları iş konusunda bir fikir sahibidir. Buna karşılık çoğunluk kendi hesabına çalışmaya hazır olduğunu söylemektedir. Keza, Malezya’da yine üniversite öğrencileriyle yapılan bir başka çalışmada, öğrencilerin girişimcilik konusunda istekli oldukları ancak enformasyon yetersizliği ve girişimci olmanın önünden engel gördükleri için bu isteklerinin azaldığı sonucuna varılmıştır (Rahim ve diğ., 2013)

Konu ile ilgili Türkiye’de son dönemlere ait yapılan çalışmalarda, üniversite öğrencilerinin cinsiyetleri ile girişimci olup olmamaları arasındaki ilişkinin araştırılması sonucunda, çoğunda erkeklerin kızlara göre daha yenilikçi, başarıya ihtiyacı yüksek ve dışa açık dolayısıyla da daha girişimci eğilime sahip oldukları sonucuna varılmıştır (Kılıç ve diğ., 2012; Doğaner&Altunoğlu, 2010; İşcan& Kaygın, 2011).

Aile yapısı konusunda yapılan bir çalışmada (İbicoğlu ve diğ., 2009), ebeveynlerin başarılı girişimler kurmuş olması, çocuklarının da girişimcilik özelliklerine daha fazla sahip olmasına ve girişimcilik türü tercihlerinin farklılaşmasına neden olmakta sonucuna varılmıştır. Ayrıca küçük yaşlarda girişimcilik konusunda teşvik gören çocukların da diğerlerine kıyasla yine girişimci olmaya daha yatkın olduğu sonuçlar arasındadır.

Üniversite bünyesinde ya da üniversite-dışı eğitim merkezlerinde kurs şeklinde girişimcilik eğitiminin etkilerini inceleyen çalışmalar da mevcuttur. Bunlar genellikle üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalardır. Yapılan çalışmalarda girişimcilik dersi almış olmanın kişiyi girişimci yapmayacağı görüşü hâkimdir. Her ne kadar yapılan araştırmaların çoğu sapma yaratacak kısıtlarla çalışılsa da, sonuç bu şekildedir (Balaban&Özdemir, 2008).

2.5. Girişimcilik ve Kişilik Özellikleri

Girişimcilik ve kişilik kelimelerini bir araya getirdiğimizde girişimci kişilik kavramına ulaşabiliriz. Kişisel farklılıklardan kaynaklanan bu durum sonucunda her bireyin bazı durumlardaki yaklaşımları farklılıklar göstermektedir. Girişimci kişi, bazı baskın özellikleri ile diğer bireylerden ayrılır. Bu tip bireyler lider ruhlu ve risk alabilen kişilerdir. Başarmak ve bunu göstermek onlar için ihtiyaç niteliğindedir. Yetinme duygusu girişimci kişilerde pek fazla gözlemlenmez. Çünkü daha fazlasını başarıma arzusu içindedirler.

3. KİŞİLİK KAVRAMI

3.1. Kişilik Tanımı

Kişilik ile ilgili birçok farklı tanımlama yapılmıştır. Psikoloji alanında en genel kabul gören Gordon W. Allport'un kişilik tanımıdır. Allport“kişilik, bireyin karakteristik davranış ve düşüncesini belirleyen psiko-fizik sistemlerin dinamik bir organizasyonudur” demiştir.

3.1.1. Kişilik Tanımı

Aslında bütün tanımlara baktığımızda bir örüntü dünyasındaki baskın özelliklerinin vücut bulmuş hali olarak karşımıza çıkmaktadır. Elbette her vücutta bu özellikler aynı olmamaktadır. Benzer baskın örüntülere sahip kişilik tipleri belli gruplara ayrılarak incelenmiştir. Bu da literatürde karşımıza kişilik tipleri olarak çıkmaktadır.

Örüntüleri biraz açmamız gerekirse; duyuşsal, tutumsal, bilişsel, duygusal, psikolojik gibi alanları sayabiliriz. Bir insanda bazı alanların daha baskın olarak hissedildiği aşikârdır. Bu da bizim mizaç, karakter ve benlik gibi bireysel özelliklerimizin oluşmasında çok etkilidir.

Mizaç (huy); birçok araştırmacı mizacı, aslında temeli kalıtsal olan, çoğunlukla da aşırı duygusallık ve etkilenebilirlik ile bağlantılı davranışların sonucu olan ve erken yaşlarda ortaya çıkan bireysel özellikler olarak tanımlamaktadır. Bu noktada kalıtım ve çevre birlikte mizacın belirlenmesinde büyük rol oynamaktadır.

Karakter; kişiliğimizin ahlaki boyutudur. Karakter her bilim dalında farklı tanımlamalar altında kullanılmıştır. Genetikten din kültürüne ve ziraatte dahi, karakter bir anlam ifade etmektedir. İki farklı birey karakter anlamında birbirine benziyor olabilir. Bu demek değildir ki kişilikleri de benzerdir. Toplumda iyi bir karaktere sahip olan kişi sözünün arkasında duran ve özü sözü bir gibi cümlelerle anılır.

Benlik; ben kimim sorusunun yanıtıdır. Tabi ki bu sorunun cevabı alındığında, kişinin kendisini nasıl gördüğü ile dışarıdan bir gözün gördüğü arasında çok büyük farklılıklar taşımamalıdır.

3.1.2. Kişiliği Belirleyen Faktörler

Kişilik, en genel anlamda 2 temel alan belirler: Kalıtım ve çevre. Bunların yanı sıra etkileyen başka unsurlar da bulunmaktadır. Bireyin doğuştan getirdiği genetik ve biyolojik özelliklerinin çevreyle etkileşime girmesiyle de şekillenmektedir.

Kalıtım, doğuştan getirilen, genlerle aktarılan biyolojik özelliklerdir. Aslında bu kişiliği belirleyen mizaçla yakınlık ilişkili kısımdır. Katil birinin bebeğini evlat edinmişseniz ne kadar iyi yetiştirirseniz yetiştiren genlerinde olan özellikler gelecekte bir gün mutlaka ortaya çıkacaktır. Bu da genlerde kodlanmış bilgiye dayanmaktadır. John Locke (17. yy) ise bu duruma karşıt görüş geliştirerek *Tabula Rasa* yani *boş levha* fikrini ortaya sunmuştur. Yani insanı, doğuştan boş bir levhaya benzetir. Her şeyin sonradan öğrenildiği ve buna göre şekillendiği fikrine dayanır. Bu da kişiliğin kalıtıma dayandığı fikrine ters düşmektedir.

Çevre, kalıtımla gelen özelliklerin çevreyle etkileşim halinde değişip gelişmesidir. Çevre denince aslında geniş bir yelpaze açılabilir. Kültür ve sosyal yapı-sınıf çevrenin baskın bir şekilde etkisiyle kişiliği etkilemektedir. Freud'un yapısal kişilik kuramındaki süperego ve egonun birlikte hareket etmesi bu duruma örnek oluşturabilir. Küçük bir kasabaya taşınan özgür ruhlu bir bireyin oradaki çevre, kültür ve etkileşime göre davranışlarını şekillendirmesi örneği tam olarak bu durumu karşılamaktadır.

Aile faktörü, hem kalıtım hem de çevrenin ortak bir etkileşimi sonucunda kişiliği etkileyerek belirlemektedir.

Kişiliği etkileyen elbette farklı faktörler de mevcuttur. Fakat en baskın olarak etkileyen kısımlar kalıtım, çevre, kültür, aile sayılabilir.

3.1.3. Kişilik Tipleri ve Kuramları

Bir önceki kısımda kişiliği belirleyen faktörlere değindik. Bu faktörlerin farklı bileşimleri sonucunda her bireyde farklı kişilik tipleri oluşmaktadır. Her bir bilim insanı bu tipleri farklı bakımlardan inceleyerek analiz etmiş ve her biri farklı tanımlamalarda bulunmuştur. Friedman ve Rosenman, stres kaynağını temel alarak A ve B tipi kişilik tanımını; Crant'ın da 1999 yılında yapmış olduğu çalışmasında proaktif ve reaktif davranışlar tanımını, Freud'un yapısal, topografik ve psikoseksüel kişilik kuramların tanımını, Berne'in kişiliği üç bölüme ayırarak çocukluk, olgunluk ve atalık tanımlarını, birçok eksik kanıta rağmen büyük popülarite kazanan ve kabul

gören Maslow'un kişiliğin gerçekleştirilme aşamalarının tanımını, Argyris'in olgunlaşma kuramındaki kişilik gelişimindeki değişimleri ve Spranger'ın kişilik tiplerinin ayrımını yapmış olduğunu görebiliriz.

3.1.3.1. A ve B Tipi Kişilik Özellikleri

Bu tip kişilik yapılarının asıl çıkış noktası stres olmuştur. Stres kaynağı odak noktası olarak alındığında bu noktada devreye kardiyologlar girmektedir. İki kardiyolog olan Friedman ve Rosenman bu kişilik tipleriyle kalp rahatsızlıkları arasında ilişki bularak süreci başlatmışlardır.

A tipi kişilik özelliklerine bakacak olursak; aceleci, başarı odaklı, zaman konusunda çok duyarlı davranan, rekabetçi, sabırsız, keskin cümlelere sahip ve kendini işine fazlasıyla adanmış kişiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tip kişiliğe sahip olanlar Orijinal İdealist Girişimci tipi ile ilişkili görünmektedir.

B tipi kişilik ise daha rahat, uysal, kaygı seviyeleri A tipine göre daha da düşük, katı kuralları olmayan ve dolayısıyla daha esnek bir yapıya sahiptirler. Esnek olmaları dolayısıyla da değişime açık kişilerdir. B tipi kişiliğe sahip olanlar ise Geleneksel Girişimci tipine daha uygun görünmektedir.

Başka bir araştırmada ise yönetici pozisyonunda olan kişilerin %60'ı A tipi, %12'i ise B tipi kişilik tipine uygun bulunmuştur.

Yönetimsel süreçlerde her ne kadar A tipi baskın görünse de bu demek değildir ki B tipi kişilik bu pozisyonda başarılı olamaz. A tipi kişiliklerde görülen zamana karşı aşırı duyarlılık ve beklemeye tahammül edememe durumu karar alma ve verme süreçlerinde stratejik hatalara yol açmaktadır. Bu noktada kişiyi tehlike ve aşırı riske girme durumlarına sokmaktadır. B tipi kişiliğe sahip olanlar daha rahat ve daha uysaldırlar. Kararlı bir hızda olmaları onları stratejik hatalardan bir nebze olsun uzaklaştırabilir.

Literatürde, bazı çalışmalar incelendiğinde aile geliri ve A tipi kişilik arasında anlamlı bir pozitif ilişki bulunmuştur.

3.1.3.2. Proaktif ve Reaktif Kişilik

Proaktif kişilik özelliklerine baktığımızda bu tipe sahip olanlar yaptıkları işleri benimserler. Benimsedikleri için katma değer yaratmak için çaba harcarlar. Herhangi bir problem karşısında çözüm odaklı davranan ve ileride benzer problemlerin yaşanmaması adına gelecek zamana odaklanarak önlemsel düşünen kişilerdir. Bu karakterdeki kişiler sorunun daha ziyade kendisinden kaynaklandığını düşünürler.

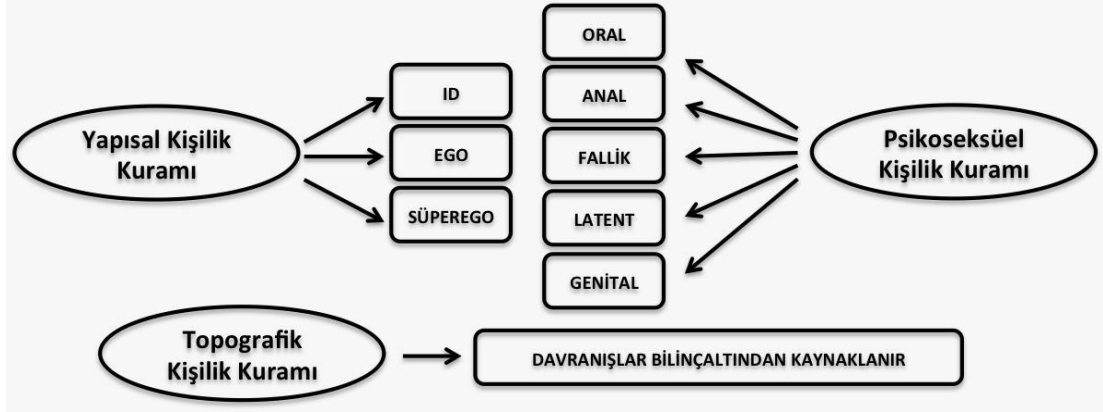
Reaktif kişilik sahibi olanlar ise daha pasif davranırlar. İşlerini sahiplenmek bir yana iş sadece onlar için bir zorunluluktan öteye gitmez. Herhangi bir problem karşısında panik haldedirler ve sorunların kaynağını her daim dışarıda ararlar. Bu karakterler sosyal hayatlarında da özgüvenleri daha düşük ve tereddütlüdürler.

3.1.3.3. Sigmund Freud'un Kişilik Kuramı

Geleneksel Psikanalitik Kuramın en önemli savunucusu Freud'dur. Freud, özellikle insanda ilk gelişim (çocukluk) dönemlerini ön plana çıkarır. Burada da kritik gelişim dönemlerinde karşılanmayan ihtiyaçlar sonucunda yordamaya gidilmiştir. Yani, kritik dönemlerin kalitesi ileriki yaşlarda kişilik üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır. Bu noktada karşılanmayan ihtiyaçlar, bireyin ileride saplantılı ya da bağımlı davranışlar geliştirmesine neden olmaktadır. Bu davranış tipleri de kişiliğin gelişmesi ve bireyin karar alma süreçlerinde bilin dışının devreye girdiğini gösterdiğini öne sürmektedir. Freud'a göre davranışları yönlendiren, bilinç dışından kaynaklanmaktadır (*Topografik Kişilik Kuramı*).

İd, alt benlik olarak çalışır. Tamamen ihtiyaçların karşılanmasına yönelik bir yapıdır. Fizyolojik ihtiyaçlar bu dönemde vakit kaybetmeden karşılanılmalıdır. *Ego* ise kişiliğin merkezi olup, gerçekliği temsil eder. Kişi 6. aydan itibaren büyüdükçe ego da birlikte gelişir. Birey olgunlaşmaya başladıkça idin isteklerine karşı ahlak, vicdan gibi yapılar devreye girer ve *süperego* dediğimiz yapı meydana çıkar. Süperego bir terazi gibidir. İd ve ego arasında her zaman denge kurmaya çalışır (*Yapısal Kişilik Kuramı*).

Freud, ilk 5 yılın çok önemli olduğunu altını çizer. Bu dönem ilerideki kişilik yapısının oturmasında çok önemli zamanlardır. Freud, bu dönemi 5 ayrı dönemde incelemiştir: Oral, Anal, Fallik, Latent, Genital (Psikoseksüel Kişilik Kuramı).

Şekil 1: Sigmund Freud'un Kişilik Kuramları

3.1.3.4. Eric Berne'nin Kişilik Kuramı

Eric Berne, "Hayat Denen Oyun" adlı kitabında da vurguladığı üzere oyunlar üzerinden insan davranışlarını çözümlemeye çalışmıştır. Bu da onun bireyin içindeki çocuktan fazlaca faydalandığını göstermektedir. Kişiliği üç bölüme ayırmıştır.

1. *Çocukluk (Olgun Olmayan Kısım, Kişiliğin Çocuk Yönü)*: Birey, isteklerine ulaşmak için sorumlu bir tavır sergilemez. Bencilce davranır. O sebeple bu davranışlar süreklilik gösterirse sorun teşkil edecektir.

Bu yönüyle Freud'un İd kavramına denk gelmektedir.

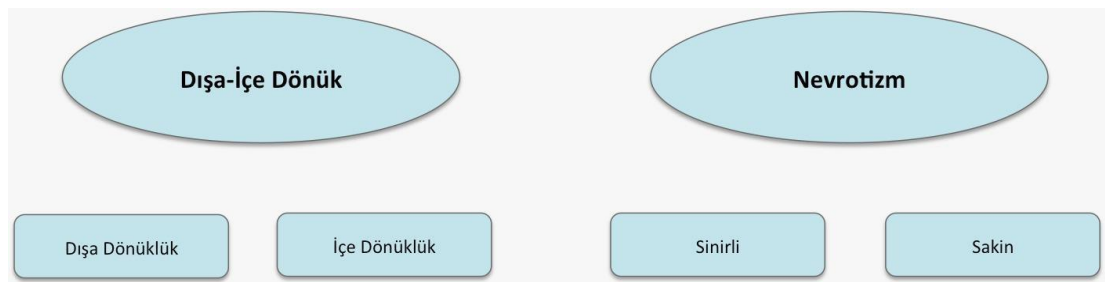
2. *Olgunluk (Yetişkin Kısım, Kişiliğin Olgun Yönü)*: Bireyin, çocukluk dönemine ilişkin isteklerinin devam ettiği fakat disipline edilmeye başladığı dönemdir. Çok fazla baskılanması da bazı şeylerin bilinçaltına itilmesini ve bunun da bazı dönemlerde tekrar ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Freud'da bahsedilen Ego kavramına denk gelmektedir.

3. *Atalık (Öğüt Verici Kısım, Kişiliğin Ebeveyn Yönü)*: Bu dönemde amaç, yetişkinlere ait davranışları bireyde artırmaktır. Bu dönemin belirgin özellikleri arasında öğüt vermek ve yol göstermek yer almaktadır. Bireyin davranışlarını kurallar çerçevesinde yeniden şekillendirmek ve düzenlemektir. Bu dönem de Freud'un süperego kavramına karşılık gelmektedir.

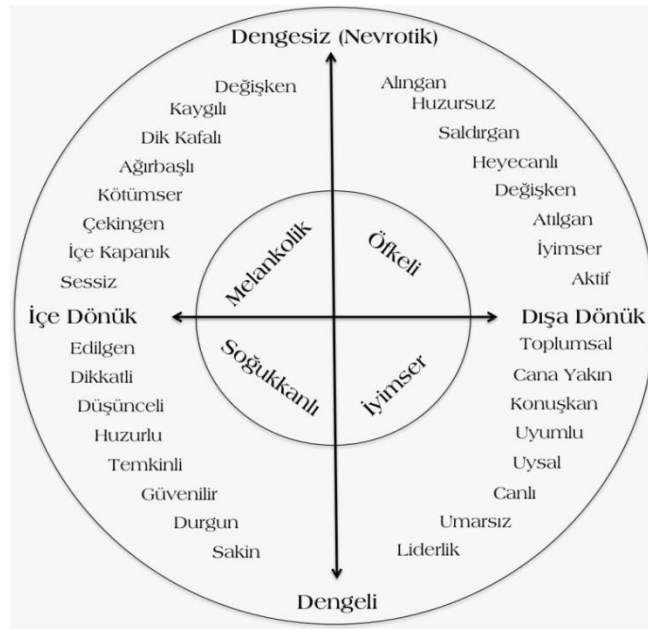
3.1.3.5. Hans Eysenck'in Kişilik Kuramı

Kişiliğe, biyolojik olarak yaklaşan bir kuramcıdır. Kişiliği dört düzeyde hiyerarşik bir modelle inceler. Bu hiyerarşi, kişiliğin oluşumundaki sıralı bir düzenden kaynaklanır. Birinci düzeyden dördüncü düzeye kadar bir bölümlendirme yapmıştır. Her düzeyde baskın olan ne ise bireyin kişiliğinin oluşumunda bu etkili olmaktadır.

Eysenck Kişilik Envanteri (EPI), Dışa Dönüklük ve Nevrotizm'in kişilik boyutlarını ölçmek için geliştirilmiştir. (Chapman ve dğr., 2015) EPI iki sebepten ötürü ilgi çekti. Birincisi tarihsel, ikincisi ise pratikte de bir çok çalışmada kullanılıyor olması.

Şekil 2: Eysenck'in Kişilik Envanteri (EPI)

Şekil 3: Eysenck'e Göre Kişiliğin Dört Düzeyi

Kaynak: https://study.com/cimages/multimages/16/Hans_Eysencks_4_Personality_Types.gif

3.1.3.6. Abraham Maslow'un Kişilik Kuramı

Maslow'un kişilik geliştirme kuramı, yine Maslow tarafından geliştirilen İhtiyaçlar hiyerarşisi ile birlikte ele alınmaktadır. Maslow'a göre kişinin kendini geliştirmesi, kişinin gerekli olan ihtiyaçlarının sağlanması ile mümkündür. Bu ihtiyaçların karşılanmasından sonradır ki, kendini gerçekleştiren insanlarda bazı özellikler ortaya çıkar ve gözlemlenir. Örneğin,

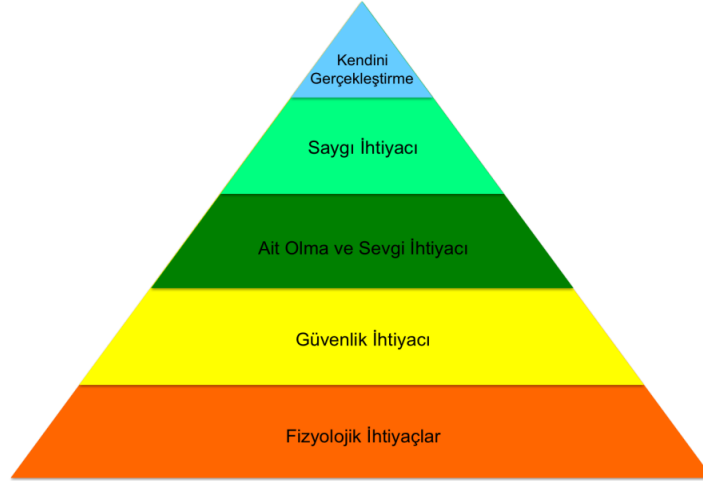
- bu tür kişiler bulundukları ortama kolaylıkla uyum sağlayabilirler
- sosyal çevreleriyle iyi ilişkiler kurarlar
- özekliklerine ve çevrelerinden bağımsız hareket etmeye düşkündürler
- Yaratıcı ve demokratırlar

Maslow'un ortaya koyduğu, ihtiyaçların kişiliği belirlemedeki rolü, pek çok araştırmacıya da ilham olmuştur. Örneğin Deci ve Ryan (2000) "kişilerin sosyal çevrelerinin hem temel psikolojik ihtiyacın karşılanmasında hem de bu ihtiyacın karşılanmasıyla, kişinin iyi olma düzeyine etkili olduğunu" Öz Belirleme Kuramı başlığı altında belirtmektedir. Bu çerçevede, Deci ve Ryan (2000) için "iyi oluş düzeyi" ve "öz yeterlilik" son derece önemlidir. Öz yeterlilik üç boyutta ele alınmaktadır:

1. *Özerklik*: kişinin kendi başına faaliyette bulunması, seçim yapabilmesi kısaca kendini yönetebilmesini temsil etmektedir
2. *Yeterlilik*: Kişinin herhangi bir işi yapabilecek gücü kendine bulması ve bunu çevresine gösterebilmesidir
3. *İlişkili olma ihtiyacı*: İnsanın toplumsal bir varlık olduğundan yola çıkarsak, başkalarıyla sosyal bir ilişki ağı içerisinde olması son derece önemlidir

Deci ve Ryan'a (2000) göre yukarıda sayılan bu üç ihtiyaç karşılandığı takdirde, kişi kendi potansiyelinin sınırlarına gelebilecektir. Yine Öz Belirleme Kuramına göre, motivasyon kişilik gelişimini destekleyen, doğuştan gelen bir güçtür.

.

Şekil 4: Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

Kaynak: <https://www.guncelpsikoloji.net/kisilik-kuramlari/maslowun-ihitiyaclar-hiyerarşisi-5-temel-ihitiyac-h5577.html>

Cüceloğlu'nun yaptığı çalışmada Maslow'un kendini gerçekleştirmiş bir kişide gördüğü bazı özellikleri liste yöntemiyle sıralamıştır. Bu özellikler aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

Gerçeğin bilinen ve bilinmeyen yönlerini araştırır.

Kendini, başkalarını ve gerçeği olduğu gibi kabul eder.

Yaşamın getirdiği olayların tadını çıkarmaya çalışır.

Yaratıcıdır.

Yaşama ve kendine gülmeyi sever.

Onun için insanlık değerlidir.

Çok yakın birkaç dostu vardır.

Hayata bir çocuğun gözü ve kalbiyle bakabilir.

Çalışmayı sever ve sorumluluklarının bilincindedir.

Dürüsttür.

Çevresinin farkındadır. Çevresini araştırmayı ve yeni şeyler denemeyi sever.

Savunucu değildir. (Cüceloğlu, 2011)

3.1.3.7. Chris Argyris'in Olgunlaşma Kuramı

1957 de yapmış olduğu çalışmayla örgütlerde insanların önünü açabilecek durumların olgunlaşmalarıyla ters orantılı olduğu durumundan hareketle örgütlerdeki

yetişkinlere davranışın niteliğini de sorgulamıştır. İnsanoğlu yetişkin formuna dönüştükçe kendini gerçekleştirmeye yönelik faaliyetleri de artar. Fakat bu yönde ilerlerken örgütlerde de aynı yönlü harekete değil de ters yönlü bir harekete maruz kalmak onlar için çatışmalara sebep olur. Örgütlerin, yetişkinlere çocuk gibi davrandığını öne sürmüştür.

Argyris'egöre, nasıl ki çocuklarda sorumluluk bilinci verildikçe büyüyüp olgunlaştıkları gözlenebiliyorsa, kişilere de sorumluluk verilmesinin onları daha da olgunlaştırdığını, kendisi ve işletme için de faydalı işler yapma fırsatı tanınmış olduğunun altını çizmektedir.

Kişiyi olgunlaştıran 7 değişim:

Birinci durumda insan, her şeyden önce bir bebek gibi her şeyi başkalarından bekleyen pasif durumdan zamanla kurtulup aktif duruma gelecektir. İkinci durumda ise insan bebekliğinde olduğu gibi başkalarına sıkı sıkıya bağlı olma yerine zamanla bu durumdan kurtulup bağımsızlığa kavuşacaktır. Üçüncü durumda sınırlı davranışlar gösterdiği bebeklik döneminden kurtulup birçok türde davranışa yönelecektir. Dördüncü durumda ise insan bebekliğinde rastlantısal ve yüzeysel ilgiler yerine bazı konularda daha derin ve güçlü ilişkiler içine girecektir. Beşinci durumda ise, fikri olgunluğa erişmemiş küçüklerin şimdiki zamanla ilgili davranışları yerine geçen ve gelecek zamanı da dikkate alan daha geniş bir zaman süresi ile ilgili davranışlara girecektir. Altıncı durumda küçük yaşlardaki insanların herhangi bir işi başarabilmek için kendisini başkalarından aşağı görme durumu ortadan kalkacak, yetişkinlikte başkalarına eşit veya onlardan daha üst seviyeye gelecektir. Yedinci durumda insanın küçüklüğünde olduğu gibi kendi kendini tanıyamama duygularından sıyrılarak kendini tanıyacak ve davranışlarını kontrol altına alacaktır. (Dalay, 2013)

Kaynak: <http://ismaildalay.blogspot.com.tr/2013/11/neoklasik-davranssal-yonetim-teorileri.html>
[29.11.2013]

3.1.3.8.Eduard Spranger'ın Sınıflaması

Değer ölçümü çalışmaları, 1931 yılında *Spranger*'ın geliştirdiği "*Study of Values*" ile başlamıştır. (Çalışkur, 2010) 1995 yılında da Oxford Üniversitesi tarafından *The Impact of Values* adlı çalışması basılmıştır. Spranger, Maslow'dan farklı olarak ihtiyaçların değerlerine göre basamaklandırmaktansa Hegel'in felsefi görüşlerinden de etkilenecek detaylı bir sınıflamaya gitmiştir. Bireylerin puanlama

şekli kendi tercihlerinin önceliklerine göredir. Bu altı boyutlu test geçerli ve güvenilir.

Bu değerlere göre kuramsal, ekonomik, estetik, sosyal, politik ve dinsel değerler olarak altı gruba ayırmıştır:

	ÖNEM VERİLENLER	BİREY ÖZELLİKLERİ
Kuramsal(Bilimsel,Teorik) Değer	Bilgi, Gerçek ve Eleştirel Düşünce	Akılcı, Eleştirel, Entelektüel
Ekonomik Değer	Yararlı ve Pratik Olan Şeyler	Yaşam, bedensel ihtiyaçların doyumdur
Estetik Değer	Üst Düzeyde Biçim ve Uyum	Zerafet, Simetri, Uygunluk
Toplumsal Değer	Yardımseverlik, Bencil Olmama, Başkalarını Sevmek	İnsan Sevgisini Sunar
Politik Değer	Kişisel Güç, Etki ve Şöhret	Herşeyin üstünde kişisel güç vardır
Dinsel Değer	Feda Edilebilecek Dünyevi Fazlar	Evreni bütün; kendini bunun parçası görür

Şekil 5: Spranger'ın Değerlere Göre Kişilik Sınıflaması

3.2. Kişilik Özellikleri ve Girişimcilik Niyeti

Bir işe niyetlenmek için bazı şartları yerine getirmek gereklidir. Yapacağınız işle ilgili ne kadar bilgi ve beceriye sahipsiniz, bunu yerine getirirken motivasyonunuz, odak noktanız, risk kapasiteniz ve bu işi ne kadar yapmak istiyorsunuz, bunu başarmak sizin için neyi ifade edecek gibi soruların net bir şekilde cevap bulması önemlidir. Bir önceki kısımda literatürde tanımlanmış olan bazı kişilik tiplerinin bu niyeti ne ölçüde karşıladığı ve birbiriyle ne kadar ilişkili olduğu konusu da bizim araştırmamız açısından önemli bir kısımdır.

Kişiliğin oluşmasında etkili olan faktörler olduğu gibi girişimciliğin de oluşması için gerekli ve etkili faktörler vardır. Bu faktörler aslında birbirinden çok da

uzak kavramlar değildir. Elbette farklı olan faktörler de vardır; rol model ve iş tecrübesi gibi.

Bazı kişilik özellikleri baskın bireyler girişimci olma konusunda kendilerine daha fazla neden bulabilirler. Bu da kişilik özelliğinin doğrudan bu niyete altyapı oluşturması ile ilgilidir. Buradan da girişimci kişilik dediğimiz bireyler karşımıza çıkmaktadır. Bu kişilerde bir çok araştırma sonucundan da hareketle en belirgin sayabileceğimiz dört özellik ön plana çıkmaktadır: Başarı ihtiyacı, kontrol odağı, öz yeterlilik ve riske tolerans.

3.2.1. Başarı İhtiyacı

Bu alandaki ilk çalışmalar Murray'e dayanmaktadır. 1961 yılında da McClelland bu çalışmadan büyük oranda etkilenecek başarı ihtiyacı teorisini geliştirmiştir (Johnson, 1990).

McClelland da başarı ihtiyacı teorisi, Maslow'daki ihtiyaçlar hiyerarşisine benzerdir. İnsanın 3 tür ihtiyacı olduğunu vurgulamıştır. Bunlar; başarı, güç ve ilişki kurma ihtiyaçlarıdır.

Başarı İhtiyacı; girişimci olmak konusunda en etkili ihtiyaçtır. İnsanlar başarılı olmayı istediği kadar bu başarıyı elde edememe korkusu da yaşarlar. Bu korku düzeyi de bir bakıma risk alma düzeyi ile ilişkilidir. Başarı ihtiyacında içsel motivasyon, dışsal motivasyondan daha ön plandadır.

Güç İhtiyacı, otorite kelimesi ile uyum içinde görünmektedir. Bu ihtiyacın kaynağı hakim olma isteğidir. Bu güdüye sahip olanlar A tipi kişiler de gözlemlediğimiz yarışçı bir kişilikle çok örtüşmektedir.

İlişki İhtiyacı, sosyal çevre ve sosyal bağlantılar ile ilişkilidir. Bu güdüye sahip olan kişiler sorumluluk üstlenebilir ve amaçlarına yönelik hareket ederler.

McClelland tarafından 1961 yılında geliştirilen başarı ihtiyaç teorisi; başarı ihtiyacının girişimcilik davranışı etkileyen bir unsur olduğunu belirtmiştir. (Duran,Büber&Gümüştekin, 2013)

‘İnsan ayrıca yaptığı işleri başarmayı arzulayan ve bundan haz duyan bir varlıktır.’(Aktan,1999)

3.2.2. Kontrol Odağı

Julian Rotter'ın (1966) sosyal öğrenme teorisinden hareketle, bireyin beklentilerini etkileyen değişkenlerden önemlisi, kendi kişilik yapısından ve içinde bulunduğu durum ile ilişkilendirmiştir. Rotter'e göre insan önce düşünür sonra bunu davranışa yansıtır.

Kontrol odağı, içsel ve dışsal kontrol odağı olmak üzere iki kısımda incelenmelidir.

İçsel kontrol odağı, kişinin kendi yetenek ve davranışlarıyla ilgili kendi kişilik özelliklerinden doğduğu yönündeki inancıyla alakalıdır. Dış kontrol odağı ise, bireyin kendi dışında gelişen şans faktörü, kendi haricindeki kişilerin davranışları gibi kendisinin kontrolünde olmayan faktörlerden kaynaklandığına dair inançla alakalıdır.

Bireyin içsel kontrol odağına sahip olması sonucu doğrudan bireyin güvenli ve girişimci olmasını etkilemektedir.

Bireyin kontrol odağını tayin etmek için bireylerin yüksek içsellikten yüksek dışsallığa uzanan sürekli bir çizgi üzerinde nerede durduğuna bakmak gerekir. Bir bakıma olaylar kendi kontrolünde mi yoksa dışsal nedenlerle etkilendiği konusunda sergilediği davranışlardır.

3.2.3. Öz Yeterlilik

Öz yeterlilik, aslında bir bilinç ve farkındalık işidir. Kişinin kendisinin ne kadar yeterli ve yetenekli olduğunun bilincinde olma durumudur. Kişi ne kadar yeterli olursa o kadar sorunların üzerine gider ve çözüm arayışına girer. Fakat öz yeterliliği zayıf olan kişiler zor durumda kaldığı an kaçma eğilimine girer. Bu sebeple öz yeterlilik, bir işe kalkışma ya da girişme durumunda çok önemli ve etkili faktörlerden biridir.

Yeni çevre edinerek pazar fırsatlarını görüp kullanabilme, kendi kapasitesinin farkında olarak problemlere karşı gösterilen direnç ve yatırımcı ilişkilerine açıklık anlamında pek çok kısıtı etkin bir şekilde kullanarak çıktının kalitesini belirleyebilir.

Bu da girişimciler arasında fark yaratan bir özellik olacaktır.

3.2.4. Riske Tolerans

Risk, bazen iyi bazen de kötü görünen bir olgudur. Tabi ki alınacak riskin seviyesi kişilerin tutum ve karakterlerine göre değişen bir durumdur. Elbette göz ardı

edilmemesi gereken bir durum da yapılan yatırım karşısında onun niteliğine göre alınacak risk seviyesinin değişkenliğidir. Bunu da riske karşı tolerans olarak nitelendirebiliriz.

Girişimci kişiliğe sahip olanlar, risk altında karar alma konusunda daha atılgan ve isteklidirler. Riskli durumlardan fırsatları görüp yakalamaya çalışırlar. Belirsizlik durumları hem fırsatlar hem de risk açısından girişimciler için çok elverişli durumlardır.

Girişimci elbette tamamen bilmediği, yetenek ve ilgisinin olmadığı bir alan ile ilgili riske girme konusunda çok cesur bir tavır sergileyemez. İlgi, bilgi ve yeteneklerinin dahilinde olan alanda daha cesur davranır. Yalnızca ilk aşamalarda planlama yapmak konusunda daha zayıftır. Çünkü fazla planlama yapmak risk alma eğilimini azaltacağından fırsatları yakalama şansını azaltacağından dolayısıyla da başarıma ihtimalini de düşürecektir.

Bizim burada incelediğimiz girişimci olmaya aday grup üniversite öğrencisi olduğundan aslında anlamlı çıkmasını beklemek bu noktada çok da doğru bir yaklaşım olmazdı. Nitekim yapılan analizler sonucunda elde ettiğimiz bulgular da bunu destekler nitelikte.

3.2.5. Öğrencilerin Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Algıları

Girişim işi dinamik bir iştir. Bu sebeple üniversite öğrencileri üzerinde bu çalışmalar ya da bu tip çalışmalarla bazı fikirleri veya davranışların ateşini fitillemek gibi görülebilir.

Farklı çalışmalar gösteriyor ki; eğitim almış kişiler, yeni bir iş kurma anlamında daha meyilliler. Bu da öz yeterlilik ile ilgili bir durumdur. Kendisini bilgi ve beceri anlamında bilen kişiler, eğitimini de aldığı için daha ayakları yere basan şekilde ve daha cesur davranış sergileyebilirler.

Öğrencilerin bu noktada kişilik özellikleri ile birlikte baskın olarak bu durumu etkileyen demografik faktörlerdir. Bu kişiler bağımsızlıklarını kazandıkları an artık demografik faktörler bir adım geriye çekilecek ve kişilik özellikleri kendini hissettirecektir. Örnekteki öğrencilerin kişilik özelliklerinin hepsiyle orta dereceli ilişki bulunmuş olup, öz yeterlilik ile ilişkisi çok daha fazla gözlemlenmiştir. Bu da vizyon sahibi öğrenci yetiştirme amacıyla olan böyle köklü bir okulda girişimcilik

algısının baskın olarak öz yeterlilik ile ilişkili olması verilen eğitimin kalitesi ve doğru yönlendirmenin sonucu olarak yorumlanabilir.

4. GİRİŞİMCİLİK ALGISININ FARKLI DİSİPLİNLER AÇISINDAN İRDELENMESİ BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

4.1. Araştırmanın Konusu ve Kapsamı

Araştırmanın odak noktası, üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik algıları üzerindeki etki derecesini bir model oluşturarak ele almaktır. Bu kapsamda bir devlet üniversitesinde öğrenim gören İktisat ve Mimarlık Bölümü öğrencilerinden elde edilen veriler kullanılmıştır.

4.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmamızın amacı yönetim ve örgütsel davranış alanında çok önemli bir çalışma alanı haline gelen girişimcilik algısını kişilik ile birlikte incelemektir. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik algısında etki eden kişilik ve demografik özellikleri ortaya koymaktır.

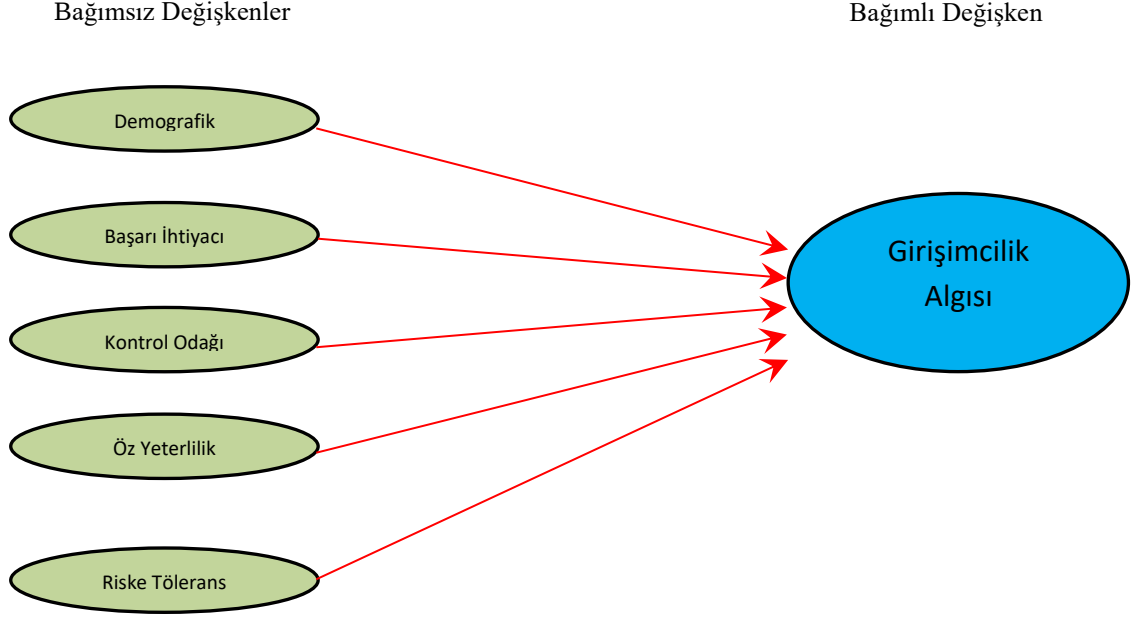
4.3. Araştırmanın Önemi

Girişimcilik algısı ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, üniversite öğrencileri üzerinde çok sık çalışmalara rastlanmamaktadır. Bu anlamda çalışmamızın literatüre katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Girişimciliğin özellikle bir devlet üniversitesinde araştırılıyor olmasının, ileride yapılacak çalışmalarla karşılaştırma imkânı sunacağı değerlendirilmektedir.

4.4. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

İstanbul’da bir devlet üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin demografik ve kişilik özelliklerinin girişimcilik algıları üzerindeki etkisinin analizi yapılmıştır. Araştırmada değişkenler arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Araştırma amacıyla oluşturulan araştırma modelinin kavramsal çerçevesi aşağıda yer almaktadır.

Model üç değişkenden oluşmaktadır. Bunlar; modelin bağımlı değişkeni olan girişimcilik algısı; girişimcilik algısını etkileyen üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ve demografik özellikleridir.

Şekil 6: Araştırmanın Modeli

Araştırmada belirlenen hipotezler aşağıda sunulmuştur.

Hipotez 1: Genç öğrencilerin girişimcilik niyetleri, ileri yaştaki öğrencilerden daha yüksektir.

Hipotez 2: Erkek öğrencilerin girişimcilik niyetleri, kız öğrencilerden daha yüksektir.

Hipotez 3: İş deneyimi olan öğrencilerin girişimcilik niyetleri, tecrübeleri olmayan öğrencilerden daha yüksektir.

Hipotez 4: Kardeş sayısı fazla olan öğrencilerin girişimcilik niyetleri de artmaktadır.

Hipotez 5: Öğrencilerin başarı ihtiyacı ile girişimcilik niyetleri arasında pozitif bir ilişki vardır.

Hipotez 6: Öğrencilerin içsel kontrol odağı inançları ile girişimcilik niyetleri arasında pozitif bir ilişki vardır.

Hipotez 7: Öğrencilerin öz yeterlilikleri ile girişimcilik niyetleri arasında pozitif bir ilişki vardır.

Hipotez 8: Öğrencilerin risk alma eğilimi ile girişimcilik niyetleri arasında pozitif bir ilişki vardır.

4.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmamızın sonuçları mevcut örnekleme göre farklılık gösterebileceğinden, bulgularımız örneklem ile sınırlı olup, farklı örneklem grupları ile test edilmelidir.

Araştırmada elde edilen sonuçlar zaman içerisinde farklılık gösterebilir. Dolayısıyla elde edildiği zaman dilimi ile sonuçlar değerlendirilmelidir. Kullanılan ölçekler uygulanan örneklem algısıyla farklılaşabilmektedir.

4.6. Evren ve Örneklem

İstanbul’ da bir devlet üniversitesinin İktisat ve Mimarlık Bölümü öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kota örnekleme yöntemiyle örneklem belirlenmiştir. Kota örnekleme uygulanabilmesi için toplanacak bilginin hangi özelliklere göre değerlendirileceğine karar verilmelidir. Ayrıca evreni temsil eden örneklem de mevcut dağılıma uygun olması gerekmektedir. Araştırmada, 350 öğrenciden anket yöntemi vasıtasıyla alınan veriler değerlendirilmiştir. Anketler öğrencilere dağıtılmış, dağıtılan anketlerden 305 adedi geri alınmıştır. Geri dönüş oranı %87,14’ dür. Ankette dört ve daha fazla sayıda soruyu yanıtlamayan 20 öğrenciye ait anketler değerlendirilmemiş ve 285 kişilik bir veri seti ile analize devam edilmiştir. Örneklem hesaplamalarında 0,95 güvenirlik ve 0,05 örneklem hatası ile temsil edilebilecek evren büyüklüğümüz 1100 öğrenci olarak hesaplanmıştır. Bu kapsamda örneklemimizin araştırmanın yapıldığı tarihte yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

Tablo 3.1: Katılımcıların Cinsiyete göre Frekans Dağılımları

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kadın	147	51,6	51,6	51,6
Erkek	138	48,4	48,4	100,0
Toplam	285	100,0	100,0	

Katılımcıların cinsiyetlerine bakıldığında 147 kişinin (% 51,6) kadın ve 138 kişinin (% 48,4) erkek olduğu görülmektedir. Bu oranın toplam ana kütleyi temsil ettiği değerlendirilmektedir.

Tablo 3.2: Katılımcıların Yaşlarına göre Frekans Dağılımları

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
23 yaş ve altı	168	58,9	58,9	58,9
24 yaş ve üzeri	117	41,1	41,1	100,0
Total	285	100,0	100,0	

Katılımcıların yaşlarına bakıldığında 168 kişinin (% 58,9) 23 yaş ve altı, 117 kişinin (%41,1) 24 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir.

Tablo 3.3: Katılımcıların Kardeş Sayısına göre Frekans Dağılımları

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
2 kardeş ve altı	166	58,2	58,2	58,2
3 kardeş ve üzeri	119	41,8	41,8	100,0
Total	285	100,0	100,0	

Katılımcıların kardeş sayılarına bakıldığında 166 kişinin (% 58,2) 2 kardeş ve altı, 119 kişinin (%41,8) 3 kardeş ve üzeri kardeş sahibi olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4: Katılımcıların Ailelerinin Aylık Toplam Gelirine göre Frekans Dağılımları

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
0-2000 TL	55	19,3	19,3	19,3
2001-4000 TL	102	35,8	35,8	55,1
4001-6000 TL	69	24,2	24,2	79,3
6001 ve üzeri TL	59	20,7	20,7	100,0
Total	285	100,0	100,0	

Aile aylık toplam gelir incelendiğinde 55 kişinin (% 19,3) 0-2000 TL, 102 kişinin (%35,8) 2001-4000 TL, 69 kişinin (%24,2) 4001-6000 TL ve 59 kişinin (% 20,7) 6001 ve üzeri aylık toplam geliri olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.5: Katılımcıların Anne Eğitim Durumuna göre Frekans Dağılımları

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Okur-yazar	27	9,5	9,5	9,5
İlk-orta okul	113	39,6	39,6	49,1
Lise	84	29,5	29,5	78,6
Üniversite	56	19,6	19,6	98,2
Yüksek lisans ve üstü	5	1,8	1,8	100,0
Total	285	100,0	100,0	

Katılımcıların anne eğitim durumu incelendiğinde, 27 kişinin (% 9,5) okur-yazar, 113 kişinin (%39,6) ilk-orta okul, 84 kişinin (%29,5) lise, 56 kişinin (% 19,6) Üniversite ve 5 kişinin (% 1,8) yüksek lisans düzeyinde eğitim almış oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 3.6: Katılımcıların Baba Eğitim Durumuna göre Frekans Dağılımları

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Okur-yazar	18	6,3	6,3	6,3
İlk-orta okul	76	26,7	26,7	33,0
Lise	90	31,6	31,6	64,6
Üniversite	84	29,5	29,5	94,0
Yüksek lisans ve üstü	17	6,0	6,0	100,0
Total	285	100,0	100,0	

Katılımcıların baba eğitim durumu incelendiğinde, 18 kişinin (%6,3) okur-yazar, 76 kişinin (%26,7) ilk-orta okul, 90 kişinin (%31,6) lise, 84 kişinin (% 29,5) Üniversite ve 17 kişinin (% 6) yüksek lisans düzeyinde eğitim almış oldukları tespit edilmiştir.

4.7. Araştırmada Kullanılan Analiz Yöntemleri

Araştırmanın başlangıcında güvenirlik analizleri yapılmış ve Cronbach alfa değerleri tespit edilmiştir. Cronbach alfa katsayısı anketin iç tutarlığını göstermektedir. Alfa katsayısı aşağıdaki aralıklarda değerlendirilir: (Kalaycı, 2008)

1. $0 < a < 0.40$ ise ölçek “güvenilir değil”,
2. $0.40 < a < 0.60$ ise ölçek “düşük güvenilirlikte”,
3. $0.60 < a < 0.80$ ise ölçek “oldukça güvenilir”,
4. $0.80 < a < 1.00$ ise ölçek “yüksek güvenilirlikte” kabul edilir.

Güvenirlik hesaplamasından sonra faktör analizi yapılarak alfa değerleri tekrar hesaplanmış ve örneklem yeterliliğini için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi yapılmıştır. Faktör analizi sonrasında korelasyon ve regresyon analizi yapılmıştır.

4.7.1. Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Geçerlilik ve Güvenilirlik Sonuçları

Araştırmada kapsamında kullanılan anket formu EK-A'da yer almaktadır. Ankette üç bölüm bulunmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin sorular yer almıştır. İkinci bölümde girişimcilik niyeti ölçeği ve üçüncü bölümde kişilik ölçeğine ilişkin sorular yer almaktadır.

4.7.1.1. Girişimcilik Algısı Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Sonuçları

Öğrencilerin girişimcilik niyetleri, Linan ve Chen (2009) tarafından geliştirilen 6 maddeli bir ölçekle ölçülmüştür. Ölçekte öğrencilerden, girişimcilik niyetlerine yönelik olarak belirtilen ifadelerle, 7'li Likert Ölçeği (1=Kesinlikle katılmıyorum, 7=Kesinlikle katılıyorum) üzerinde ne oranda katıldıklarını işaretlemeleri istenmektedir. Tek boyutlu olarak tasarlanan ölçekten alınan yüksek puanlar, öğrencinin girişimcilik niyetinin de yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin güvenilirliği (cronbach alfa) .961 olarak bulunmuştur.

4.7.1.2. Kişilik Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Sonuçları

Katılımcıların girişimcilik niyetlerini etkilediği düşünülen kişisel özellikler olarak, kontrol odağı, başarı ihtiyacı, girişimci öz yeterlik ve riske tolerans değişkenleri ele alınmıştır. Öğrencilerin kontrol odakları (4 madde) ve başarı ihtiyaçları (8 madde) Linan ve Chen (2009) tarafından geliştirilen ölçeklerle ölçülmüştür. Girişimci öz yeterlikleri (9 madde) ve riske toleransları (4 madde) ise Cox ve arkadaşları (2002) tarafından geliştirilen ölçeklerle değerlendirilmiştir. Ölçeklerde katılımcılardan, belirtilen ifadelerle 7'li Likert Ölçeği (1=Kesinlikle katılmıyorum, 7=Kesinlikle katılıyorum) üzerinde ne oranda katıldıklarını işaretlemeleri istenmektedir. Tek boyutlu olarak tasarlanan ölçeklerden alınan yüksek puanlar, belirtilen özelliğin de yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeklerin güvenilirlik (cronbach alfa) değerleri. 58 ile .90 arasında değişmektedir.

4.7.1.3. Ölçeklerin Geçerliliği

Ankette kullanılan ölçeklerin geçerliliğini test etmek üzere, AMOS 16 programı ile ölçeklere doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi kapsamında tüm ölçeklerin tek faktörlü olduğu, beş bağımsız değişkenden

oluşan model test edilmiş, incelenen modelin yapısı doğrulanmıştır [$\chi^2= 803.849$, $p<.01$; $df = 289$, GFI (goodness of fit index) = .809, CFI (comparative fit index) = .92, RMSEA (rootmeansquareerror of approximation) = .079, IFI (incremental fit index) = .926].

5. ARAŞTIRMA BULGULARI

Bulguları istatistiksel olarak dört bölümde incelenmiştir. Öncelikle betimleyici istatistiklere yer verilmiştir. Sonrasında değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiş, araştırmanın bağımlı değişkenleri açıklayan değişkenlerin neler olduğu ve açıklama yüzdeleri belirlenmiştir.

5.1. Betimleyici İstatistikler

Araştırmanın değişkenlerine ait betimleyici istatistikleri aşağıda sunulmuştur:

Tablo 4.1: Betimleyici İstatistikler

Değişken	Ortalama	St.Sapma	Sayı
Başarı	5,24	1,38	285
Kontrol Odağı	4,88	1,41	285
Riske tolerans	4,74	1,50	285
Özyeterlilik	4,71	1,51	285
Girişimcilik	4,58	1,75	285

Değişkenlerin ortalamaları incelendiğinde, “başarı ihtiyacı” en yüksek puan ortalamasına sahip (Ort.=5,24; ss.=1,38) değişken iken; sırasıyla “kontrol odağı” (Ort.=4,88; ss.=1,41), “riske tolerans” (Ort.=4,74; ss.=1,50), “Özyeterlilik” (Ort.=4,71; ss.=1,51) ve “girişimcilik” (Ort.=4,58; ss.=1,75) gelmektedir. Dikkat çekici husus girişimcilik algısının en düşük boyut olarak tespit edilmiş olmasıdır.

5.2. Değişkenler Arasındaki İlişkiler

Bağımlı-bağımsız değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla, korelasyonları analiz edilmiştir. Korelasyon sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4.2: Korelasyonlar

BOYUTLAR	Girişimcilik	Kontrol_odagi	Başarı	Özyeterlilik	Riske Tolerans
Girişimcilik	1				
Kontrol odağı	,222**	1			
Başarı	,210**	,784**	1		
Öz yeterlilik	,423**	,585**	,703**	1	
Riske tolerans	,304**	,606**	,670**	,760**	1

**p<0,05

Araştırmaya katılan öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin tüm kişilik özelliği faktörleri ile orta düzeyde ilişki içinde olduğu; ancak özellikle öz yeterlilikle ilişkisinin diğer boyutlarla olan düzeyin neredeyse iki katı olduğu görülmektedir.

5.3. Anova Analizi Bulguları

Demografik faktörlerin öğrencilerin girişimcilik niyetlerine etkilerini test etmek üzere oluşturulan ilk dört hipotezi test etmek üzere tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.3: Tek Yönlü Varyans Analiz (Anova) Sonuçları

Faktör	Kategori	N	Ortalama	F	p
Yaş	23 yaş ve altı	168	4,45	1,47	,226
	24 yaş ve üzeri	117	4,77		
Bölüm	İktisat	135	4,38	0,65	,798
	Mimarlık	150	4,75		
Geçmişte kendi işiniz	Evet	41	5,97	5,37	,021
	Hayır	244	4,34		
Girişimcilik konulu ders	Evet	33	4,70	2,43	,120
	Hayır	252	4,56		
Cinsiyet	Kadın	147	4,37	0,20	,648
	Erkek	138	4,80		
Kardeş sayısı	2 kardeş ve altı	166	4,16	10,13	,002
	3 kardeş ve üzeri	119	5,15		

5.4. Regresyon Analizi Bulguları

Değişkenlerin ilişkileri, birbirlerini açıklama yüzdelerini belirlemek amacıyla regresyon analizi yapılmıştır. Girişimcilik niyeti üzerinde demografik ve kişilik faktörlerinin etkisi araştırılmıştır.

Demografik özellikler regresyonun ilk aşamasında analizine dâhil edilmiş, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki gücü ortaya çıkarılmıştır.

Regresyon analizine geçilmeden önce çoklu bağıntılılık olup olmadığı araştırılmıştır. Normallik için dağılımdaki verilerin gözlenen ve beklenen değerlerinin bir grafik üzerinde gösterildiği normal ihtimal grafiğine ve ayrıca normallik testi olan Kolmogorov-Smirnov testi değerlerine bakılmıştır. İhtimal grafiklerinde değerlerin bir doğru üzerinde veya etrafında toplandığı, Kolmogorov-Smirnov test değerlerinin de $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde ve tüm verilerin normal dağıldığı görülmüştür.

Girişimcilik algısı, demografik değişkenler ve kişilik arasında regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları aşağıdadır.

Tablo 4.4: Değişkenler Arasındaki Çoklu Regresyon Analizi

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER	GİRİŞİMCİLİK ALGISI
	β
Model 1	
(Sabit)	4,50
YAŞ	,072
KARDEŞ SAYISI	,276***
AİLE AYLIK TOPLAM GELİR	,053
ANNE EĞİTİM DURUMU	,183*
BABA EĞİTİM DURUMU	,080
CİNSİYET	,071
BÖLÜM	,046
GİRİŞİMCİLİK KONUSU DERSİ?	,001
GEÇMİŞTE KENDİ İŞİNİZ?	-,230***
ΔF	8,733
ΔR^2	0,197
BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER	GİRİŞİMCİLİK ALGISI

	β
Model 2	
(Sabit)	1,633
YAŞ	,081
KARDEŞ SAYISI	,241***
AİLE AYLIK TOPLAM GELİR	,027
ANNE EĞİTİM DURUMU	,149
BABA EĞİTİM DURUMU	,106
CİNSİYET	,004
BÖLÜM	,101
GİRİŞİMCİLİK KONULU DERS?	,028
GEÇMİŞTE KENDİ İŞİNİZ?	-,162**
Kontrol_odagi	,115
Basarı	-,222**
Özyeterlilik	,468***
Risketolerans	-,006
ΔF	11,650
ΔR_2	0,328

*p<0,10 **p<0,05 ***p<0,001

Tablo 4.4.'teki sonuçlar incelendiğinde, girişimcilik algısını kardeş sayısının ($\beta=0,276$, $p<0,001$), anne eğitim durumunun ($\beta=0,183$, $p<0,10$) ve geçmişte kendi işini kurmuş olmasının ($\beta=-0,230$, $p<0,001$) yordadığı ve demografik değişkenlerin girişimcilik algısı toplam varyansının % 19,7'sini anlamlı olarak açıkladığı görülmektedir.

Girişimcilik algısını, ikinci aşamada analize dâhil edilen kişilik özelliklerinden başarı ($\beta=-0,222$, $p<0,01$) ve öz yeterlilik ($\beta=0,486$, $p<0,01$) anlamlı olarak yordamaktadır. Demografik özelliklerden kardeş sayısı ($\beta=0,241$, $p<0,001$) ve geçmişte kendi işini kurmuş olmasının ($\beta=-0,162$, $p<0,01$) girişimcilik algısı

üzerindeki etkisinin devam ettiği ve kişilik özellikleri ile demografik değişkenlerin öğrencilerin girişimcilik algısının toplam varyansının % 32,8'ini açıklamaktadır ($p<0,01$).

Genel olarak girişimcilik algısı üzerinde etkili olan demografik faktörlerin kardeş sayısı ve geçmişte kendi işini kurmuş olup olmamasının olduğu görülmüştür. Yapılan anova testi sonucunda yine bu iki faktörün anlamlı sonuçlar verdiği ve 3 ve üzerinde kardeş sayısı olan ve geçmişte kendi işini kurmuş olan öğrencilerin girişimcilik algısının ayrıştığı tespit edilmiştir. Üç kardeş ve üzeri kardeş sahibi olanların girişimcilik algısı ortalaması 5,15 iken; 2 kardeş ve altı olanların 4,16'dır. Geçmişte kendi işi olanları girişimcilik algı ortalaması 5,97 iken, geçmişte kendi işi olmayanların ortalaması 4,34'te kalmıştır.

Kişilik özelliklerinden ise en fazla etkili olan özellik öz yeterlilik özelliğidir. Diğer bir özellik de başarı kazanma özelliği olarak tespit edilmiştir. Genel sonuç olarak öncesinde kendi işini kurmuş olan ve çok kardeş sahibi olan öğrencilerden, öz yeterlilik ve başarı isteği yüksek olan öğrencilerin girişimcilik algılarının yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Sonuç ve öneriler kısmında tespit edilen bu husus detaylandırılmıştır.

6. GENEL DEĞERLENDİRME

Çalışma, Türkiye’deki bir üniversitede öğrenim gören öğrencilerin kişilik ve demografik özelliklerinin onların girişimcilik algısını etkileyip etkilemediğini araştırmaktadır. Bu amaçla, 285 öğrenciden elde edilen verilerle araştırma tamamlanmıştır.

Araştırmada ilk önce, değişkenlere ait betimleyici istatistiklere yer verilmiş, değişkenler ve onların alt boyutları arasındaki ilişkiler için korelasyonlara bakılmıştır. Anova analizi yapılmış, sonrasında değişkenlerin birbirlerine olan etkilerini ortaya çıkarmak için ise regresyon analizleri yapılmıştır.

Tüm bu yapılan analizler ve elde edilen bulgular ışığında, bu bölümde elde edilen sonuçlar sırasıyla değişkenler bazında değerlendirilerek hipotezlerin doğrulanıp doğrulanmadığına bakılmıştır. En son olarak ise, gelecekte yapılacak araştırmalara yön vermesi amacıyla birtakım önerilerde bulunulmuştur. Değerlendirmeler değişkenler göz önüne alınarak aşağıda sırasıyla yapılmıştır.

6.1. Değişkenlerle İlgili Değerlendirmeler

6.1.1. Bağımlı Değişken Girişimcilik Algısı ile İlgili Değerlendirmeler

Araştırmamızda girişimcilik algısının, kişilik özelliklerinden ve demografik özelliklerden etkilendiği düşünülmüştür. Bu kapsamda öncelikle öğrencilerin girişimcilik algısı ve kişilik özelliklerinin betimleyici istatistiklerine bakılmıştır.

Girişimcilik algısının betimleyici istatistiklerine baktığımızda boyut ortalamasının diğer boyutlara göre düşük kaldığı görülmüştür. Bununla birlikte tüm boyutlarla arasında korelatif olumlu bir ilişki tespit edilmiştir. Girişimcilik algısının özellikle daha önce bir işte çalışmış veya kendi işini kurmuş olan öğrencilerde farklılaştığı ve bu anlamda kendi işini kurmuş veya bir işte çalışmış olan öğrencilerin girişimcilik algılarının, çalışmamış olanlara nazaran daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bundan hareketle daha önce çalışmış ve girişimde bulunmuş olan öğrencilerin kendine olan güvenlerinin arttığı ve başarı inançlarının yükseldiği belirtilebilir. Ayrıca öğrencilerin daha genç yaşlarda iş deneyimi kazanmaları yönünde teşvik edilmelerinin ileride girişimci bir algı yakalamaları ve bunu sürdürmelerinde etkili bir faktör olduğu belirtilebilir.

Bu kapsamda üniversite müfredatlarının hazırlanırken buna karşılık gelebilecek öğrenim çıktılarını içeren derslerin oluşturulması ve uygulamalı olarak öğrencilerin girişim ve ilişkili konularda deneyimlerini arttırmaları ön plana çıkmaktadır.

Ayrıca kardeş sayısı fazla olan öğrencilerin girişimcilik algısı yüksek çıkmıştır. Kalabalık aile yapısının sosyal ve kültürel olarak korumacı bir aile yapısı sergileyen toplumumuzda öğrencilere bir güven verdiği ve düşünülebilir.

Başarısızlık halinde dahi bir dayanacak aile üyesinin varlığı girişimcilik algısını olumlu anlamda etkileyebilir.

6.1.2. Bağımsız Değişken Kişilik Özellikleri ile İlgili Değerlendirmeler

Araştırmada, kişilik özellikleri dört özellik olarak ele alınmış ve incelenmiştir.

Kişilik özelliklerinden öz yeterlilik ve başarı ihtiyacı öne çıkan öğrencilerin, girişimcilik algısını yüksek olduğu; bu noktadan hareketle kendilerine olan güven ve inançlarının da yüksek olduğu belirtilebilir. Ailelerin çocuklarını yetiştirirken özellikle başarılı olabileceklerini her fırsatta dile getirmeleri ve onları cesaretlendirerek kendilerine olan güvenlerini arttırmalarının önemi ön plana çıkmaktadır. Geleneksel ve korumacı aile yapısından biraz uzaklaşarak gençlere güvenilmesi ve fırsat verilmesinin onların başarılı olması açısından ilk kural olduğu açıktır. Kendine yeterli olan gençlerin başarılı olacaklarına yönelik inançları yüksek olmaktadır. Bu kapsamda üniversitede öğrenciler sürekli olarak bu yönde motive edilmelidir.

6.2. Araştırma Hipotezlerine Yönelik Değerlendirmeler

Çalışmanın hipotezlerine ilişkin değerlendirmeler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 5.1: Hipotez Değerlendirmeleri

Hipotez Nu.	Hipotez	Sonuç
Hipotez-1	Genç öğrencilerin girişimcilik niyetleri, ileri yaştaki öğrencilerden daha yüksektir.	REDDEDİLMİŞTİR
Hipotez-2	Erkek öğrencilerin girişimcilik niyetleri, kız öğrencilerden daha yüksektir.	REDDEDİLMİŞTİR
Hipotez-3	İş deneyimi olan öğrencilerin girişimcilik niyetleri, tecrübeleri olmayan öğrencilerden daha yüksektir.	DESTEKLENMİŞTİR
Hipotez-4	Kardeş sayısı fazla olan öğrencilerin girişimcilik niyetleri de artmaktadır.	DESTEKLENMİŞTİR
Hipotez-5	Öğrencilerin başarı ihtiyacı ile girişimcilik niyetleri arasında pozitif bir ilişki vardır.	DESTEKLENMİŞTİR
Hipotez-6	Öğrencilerin içsel kontrol odağı inançları ile girişimcilik niyetleri arasında pozitif bir ilişki vardır.	REDDEDİLMİŞTİR
Hipotez-7	Öğrencilerin öz yeterlilikleri ile girişimcilik niyetleri arasında pozitif bir ilişki vardır.	DESTEKLENMİŞTİR
Hipotez-8	Öğrencilerin risk alma eğilimi ile girişimcilik niyetleri arasında pozitif bir ilişki vardır.	REDDEDİLMİŞTİR

Birinci sınıf öğrencilerinin, son sınıf öğrencilerinden girişimcilik niyetlerinin daha yüksek olması hipotezi anlamlı bulunmamıştır. Maslow'un hiyerarşisini göz önüne aldığımızda birinci sınıf öğrencilerinin ihtiyaç ve beklentileri henüz tamamlanmadığı için üst seviyeye geçme konusunda yetersiz ve isteksiz olmaları normal kabul edilebilir. Cinsiyet farklılığının girişimcilik algısı anlamında farklı çıkmaması artık teknolojinin gelişmesi ve toplum algısının değiştiği yönünde fikir vermektedir. bir devlet üniversitesinde bu çalışmanın yapılmış olmasının etkili olduğunu düşünmek de algıların büyük üniversiteler genelinde farklılaşmaya başladığının göstergesi olabileceği değerlendirilmektedir.

İş deneyimi olan öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin deneyimi olmayan öğrencilere göre daha yüksek olması anlamlı bulunmuştur. Cyris Argyris'in olgunlaşma kuramına göre, kişiler pasiflikten çıkıp aktif duruma geçtiklerinden yetişkin formuna da dönüşmeye başladıkları bir sürece girmişlerdir. Sorumluluk almanın getirmiş olduğu olgunluk aynı zamanda girişim cesaretini artırdığı değerlendirilmektedir.

Kardeş sayısı fazla olan öğrencilerin girişimcilik niyetleri kardeş sayısı az olan öğrencilere göre daha yüksek ve anlamlı çıkmıştır. Maddi ve manevi güç ön plana çıktığı için bu noktada Spranger'ın politik değer grubundaki kişisel güç etkili olduğu

değerlendirilmektedir. Kendi öz yeterliliği ile bu maddi ve manevi güç birleştiğinde girişimcilik algısı daha da yüksek çıkmaktadır.

Öğrencilerin başarı ihtiyacı ile girişimcilik niyetleri arasındaki pozitif ilişkinin varlığı anlamlı bulunmuştur. Analizlerde de ön plana çıkan başarı ihtiyacı burada hipotezimizi de doğrulamıştır. Hırslı ve başarı odaklı olan A tipi kişiliğin, başarı ihtiyacı ve dolayısıyla da girişimcilik niyetinin pozitif yönde ilişkili olması kişilik tiplerinin girişimcilik ile de ne kadar yakın ilişkide olduğunu kanıtlar niteliktedir.

Öğrencilerin içsel kontrol odağı inançları ile girişimcilik niyetleri arasında pozitif ilişki olduğu varsayımımız reddedilmiştir. Bu sonucun bu şekilde çıkması beklediğimiz bir durum değildi. Burada Maslow'un hiyerarşisindeki güvenlik ihtiyacını tamamlayamamış öğrenci profili ile çalışıldığı fikri öne sürülebilir. Henüz güvenlik seviyesi tamamlanmamışsa bireyden girişimcilik niyetini beklemek çok da anlamlı olmaz. Arygris'in olgunlaşma kuramı gereğince sorumluluk alabilecek düzeye henüz erişmemiş olabilecekleri değerlendirilmektedir.

Öğrencilerin öz yeterlilikleri ile girişimcilik niyetleri arasındaki pozitif ilişki anlamlı bulunmuştur. Kendini bilgi ve yetenek anlamında yeterli gören bir bireyde girişimcilik niyetinin olması beklenen bir sonuçtur. Kişilik kuramlarında bahsettiğimiz üzere de belirli düzeylere erişmiş kişiler bu niyete sahip oldukları değerlendirilmektedir.

Öğrencilerin risk alma eğilimi ile girişimcilik niyetleri arasındaki pozitif ilişki anlamlı bulunmamıştır. Bu durumu tecrübe yetersizliği, bu riski alabilecek maddi olgunluğa henüz erişilememiş olmasının, Spranger'ın kuramındaki ekonomik değere verilen önem üzerinde durulduğunun bir kanıtı olarak gösterilebilir. Bu noktada ankete katılan öğrencileri, yaşamlarını bedensel ihtiyaçların doyumu olarak gören bireyler olduğu değerlendirilmektedir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma üniversite öğrencileri üzerinde iki farklı disiplin (sosyal ve fen bilimleri) alanlarında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için yapılmıştır.

Demografik faktörlerden kardeş sayısı, anne eğitim durumu ve geçmişte kendi işini kurmuş olması girişimcilik algısının %19,7'sini açıklamaktadır.

İkinci aşamada analize kişilik özellikler de eklenerek başarı ve öz yeterlilik durumları anlamlı bir şekilde bulunmuştur. Her iki durum birleştirildiğinde girişimcilik algısının %32,8'inin açıklandığı saptanmıştır.

Kişilik özelliklerinden ise en fazla etkili olan özellik öz yeterlilik özelliğidir. Diğer bir özellik de başarı kazanma özelliği olarak tespit edilmiştir.

Öncesinde kendi işini kurmuş olan ve çok kardeş sahibi olan öğrencilerden, öz yeterlilik ve başarı isteği yüksek olan öğrencilerin girişimcilik algılarının yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Demografik özelliklerden kendi işini kurmuş olması ve bunda kısmen de olsa başarılı olmuş olması kişisel özelliklerden öz yeterlilik kavramını kişide geliştirmektedir. Bunlar birbirine paralel olarak gelişebilir. Aksine iş kurup tamamen başarısız olmak öz yeterliliğini daha çok sorgulamasına neden olabilir. Ama girişimci kişiler, hırslı oldukları ve başarı ihtiyaçları da yüksek olduğu için vazgeçmeyerek bu girişimci ruhu beslemeye devam edeceklerdir. Sorunu kendilerinde arayarak yine girişim denemeleri yapmaya devam edebilirler.

Bu araştırmada İktisat ve Mimarlık bölümü öğrencilerini seçmemizde başlıca neden farklı iki ana disiplin olması idi. Bölüm bazında girişimcilik algısı anlamında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Bu da zamanla değişen tabuların yıkılmaya başladığına dair bize fikir verebilir. Sosyal Bilimler alanından (özellikle İşletme, İktisat gibi) daha çok girişimci çıkar yanılığının da bir ispatı niteliğindedir. Bunu üniversite bazında değerlendirmek de mümkündür. İnovasyona, girişimciliğe destek veren bir üniversite olması nedeniyle de bu aradaki fark anlamlı çıkmamış olabilir.

Bu tarzda bir çalışmanın, iki bölüm arasında ve az sayıda öğrenciyle yapılmış olması literatüre katkı anlamında kısıtlı kalmış olabilir. Bu çalışmanın daha teknik bölümler ve daha sosyal bölümler açısından da incelenmesi; hatta üniversiteler arası bir algı kıyaslaması yapılması diğer çalışma yapacak araştırmacılar için önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Balaban, Özlem, Yasemin Özdemir. “Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği”. **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**. c. 3. s. 2. (2008): 133-147
- Benjamin P. Chapman, Alexander Weiss, Paul Barrett, and Paul Duberstein, Hierarchical Structure of the Eysenck Personality Inventory in a Large Population Sample: Goldberg's Trait-Tier Mapping Procedure
- Casson, Mark C. **The Entrepreneur: An Economic Theory**. Oxford: Martin Robertson. 2003,
- Çalışkur, Ayşem. 2010. **Psikolojide Değerler ve Gençlik**. Papatya Yayıncılık Eğitim. http://katalog.hacettepe.edu.tr/client/tr_TR/search/asset/107585/0
- Doğaner, Mustafa, Ali Ender Altunoğlu. “Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri”. **Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi**. c.2. s.2 (2010): 103-110.
- Duran Cengiz, Harun Büber, Eren Gümüştekin. “Girişimcilik Hislerine Eğitimin Katkısı: Kütahya Meslek Yüksek Okulu Makine Programı Örneği”. **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi** c.8 s.2 (2013)
- Durna, Ufuk. “A Tipi ve B Tipi Kişilik Yapıları ve Bu Kişilik Yapılarını Etkileyen Faktörlerle İlgili Bir Araştırma”. **İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**. c.19. s.1 (2005): 275-290.
- Fafaliou, Irene. “Student’s Propensity to Entrepreneurship: An Explanatory Study From Greece”. **International Journal of Innovation and Regional Development**. c.4. (3-4) (2012): 293-313.
- Göksoy, Süleyman, Mahmut Sağır. “Chris Argyris’in Olgunluk Kuramı Kapsamında Öğretmenlerin Mesleki Olgunluğu”. **International Journal of Human Sciences**. c.14. s.3. (2017): 3078-3092.
- Harari, Yuval Noah. Hayvanlardan Tanrılara Sapiens İnsan Türünün Kısa Bir Tarihi. Kolektif Kitap Bilişim ve Tasarım. İstanbul 2016.
- İbicioğlu, Hasan, Kürşat Özdaşlı. A Murat Alparslan. “Girişimci Özellikler ve

- Girişimcilik Türü Tercihi Üzerinden Ebeveyn Etkisi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Araştırması”. **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi**. c.12. (1-2) (2009): 521-538.
- İşcan, Ö Faruk, Erdoğan Kaygın. “Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik bir Araştırma”. **Organizasyon ve Yönetim Dergisi**.3(2) (2011): 275-286.
- Kalaycı, Şeref. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Asil Yayıncılık. Ankara2008.
- Kılıç, Recep, Belma Keklik, Nevzat Çalış. “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği”, **Süleyman Demirel Üniversitesi. İİBF Dergisi**. c.17. s.2 (2011): 423-435.
- Kim, P., H.E. Aldrich, L.A. Keister. “Access (Not) Denied: TheImpact of Financial, Human, and Cultural Capital on Entrepreneurial Entry in the United States”. **Small Business Economics**. 27 (2007): 5-22.
- Özgüner, Mert. “Girişimcilik Tipleri ve Kişilik Tipleri İlişkisi Üzerine Bir İnceleme”. **Route Educational and Social Sciences Journal**. c.2. s.1 (2015): 148-160.
- Öztürk, Cemal. “Agyris’in Olgunlaşma Teorisine Liderlikte Durumsallık Yaklaşımlarından Çözüm Arayışları”. **İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi**. c.5. s.8 (2016): 3085-3098.
- Rahim, M Bekri, F Amin Yunus, S Hadi Masran, M MohdFairuz. “Malaysian Community College Students Propensity to Venture into Entrepreneurship”, **Asian Social Science**, 9(17) (2013): 232-237.
- Rusu, Sergiu, Florin Isac, Radu Cureteanu, Luiela Csorba “Entrepreneurship and Entrpreneur: A Review of Literature Concepts”. **AfricanJournal of Business Management**. 6(10), (2012): 3570-3575
<http://www.academicjournals.org/article/article1380871742_Rusu%20et%20al.pdf> [13.11.2017]
- Sarıtaş, Ahmet, Gülhan Duran. “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma ”. Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. c.5. s.1. (2017): 147-165
- Selvi, Canan. 2011. Astrolojik Kişilik ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler

Enstitüsü.

Solmaz, Seyit Ahmet, Özlem Aksoy, Serkan Şengül, Mehmet Sarıışık. “Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Turizm Lisans ve Ön Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması”. **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 16 (26) (2014): 41-55

Topçu, Mustafa Kemal. 2015. Çalışanların Kişilik Özelliklerinin Örgütsel Özdeşleşme ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkisinde Psikolojik Sözleşme Algısının Rolü. Doktora Tezi. Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü

TUGİAD. 1993. **Ekonomik Kalkınmada Girişimciliğin Önemi ve Değişen**

Girişimcilik Nitelikleri. İstanbul

<http://www.rga.com.tr/UserFiles/file/Giri%C5%9Fimcilik.pdf>(14.11.2017)

TÜGİAD. Aktan, Can. 2000’li Yıllarda Yeni Yönetim Teknikleri (4): İnsan

Mühendisliği. İstanbul, 1999

<http://www.canaktan.org/yonetim/insan-yonetim/motivasyon-teorileri.htm>

Wennekers Sander.,Andrevan Stel, Roy Thurik, Paul Reynolds. “Nascent Entrepreneurship and the Level of Economic Development”, Small Business Economics, 24(3) (2005):293-309 <<https://page-one.live.cf.public.springer.com/pdf/preview/10.1007/s11187-005-1994-8>

Wissema, Johan Gooitzen (2009) Üçüncü Kuşak Üniversitelere Doğru, İstanbul: Özyeğin Üniversitesi Yay

Yıldızoğlu, Hüseyin. 2013. “Okul Yöneticilerinin Beş Faktör Kişilik Özellikleriyle Çatışma Yönetimi Stili Tercihleri arasındaki İlişki”. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

<http://ismaildalay.blogspot.com.tr/2013/11/neoklasik-davranssal-yonetim-teorileri.html> [29.11.2013]

EK-A

ANKET FORMU

AÇIKLAMA

Sevgili Öğrencimiz,

Bu anket, girişimcilik konusunda yürütülmekte olan bir araştırma için hazırlanmıştır. Anketin amacı, siz öğrencilerin kişilik özelliklerini, bireysel niteliklerini ve aldıkları eğitimi girişimcilik penceresinden değerlendirmektir. Bu çalışmaya gönüllü katılımınız, gelecekte yapılacak araştırmalara da ışık tutacaktır.

Yaşınız :

Kaç kardeşsiniz :

Ailenizde kaçınıcı çocuksunuz :

Ailenizin aylık toplam geliri : O 0-2000 TL O 2000-4000 TL O 4000-6000 TL O 6000 TL üzeri

Anne eğitim durumu : O Okur-yazar O İlk-Orta okul O Lise O Üniversite O Lisans üstü

Baba eğitim durumu : O Okur-yazar O İlk-Orta okul O Lise O Üniversite O Lisans üstü

Cinsiyetiniz : O Kadın O Erkek

Eğitim gördüğünüz fakülte :

Kaçınıcı sınıfsınız : O 1 O 2 O 3 O 4 O Yüksek Lisans

Okuldaki eğitiminiz süresince girişimcilik konulu bir ders aldınıız mı? : O Evet O Hayır

Geçmişte kendi işinizi kurma tecrübeniz oldu mu? : O Evet O Hayır

Aşağıdaki ifadelere ne oranda katıldığınızı, 1 (Kesinlikle katılmıyorum)'den 7 (Tamamen katılıyorum)'ye kadar ölçek üzerinde işaretleyiniz.								
Sıra nu.	Madde	Kesinlikle katılmıyorum				Tamamen katılıyorum		
1	Bir girişimci olarak her şeyi yapmaya hazırım	1	2	3	4	5	6	7
2	Profesyonel olarak hedefim, bir girişimci olmaktır	1	2	3	4	5	6	7
3	Kendi işimi kurmak ve sürdürmek için her türlü çabayı göstereceğim	1	2	3	4	5	6	7
4	Gelecekte bir iş kurma konusunda kararlıyım	1	2	3	4	5	6	7
5	Ciddi anlamda kendi işimi kurmayı düşünüyorum	1	2	3	4	5	6	7

6	Bir gün kendi işimi kurma konusunda ciddi niyetlerim var	1	2	3	4	5	6	7
1-6 (Girişimcilik Niyeti)								
Aşağıda kişilik özelliklerini anlatan bazı ifadeler bulunmaktadır. Bu ifadelere ne oranda katıldığınızı, 1 (Kesinlikle katılmıyorum)'den 7 (Tamamen katılıyorum)'ye kadar ölçek üzerinde işaretleyiniz.								
Sıra nu.	Madde	Kesinlikle katılmıyorum Tamamen katılıyorum						
1	Azim ve çok çalışma kişiyi genellikle başarıya götürür	1	2	3	4	5	6	7
2	İşte başarıda şansa inanmam	1	2	3	4	5	6	7
3	Olayların kontrolü şanstın çok benim elimdedir	1	2	3	4	5	6	7
4	Eğer bir işte başarısız olursam asla vazgeçmem	1	2	3	4	5	6	7
5	Kendi işime ve çalışma alanıma ilişkin zor görevlerde dahi başarılı olabilirim	1	2	3	4	5	6	7
6	Bana verilen işlerde kendime ilave sorumluluklar yaratırım	1	2	3	4	5	6	7
7	İşimde diğerlerinden daha iyi olmak benim için önemlidir	1	2	3	4	5	6	7
8	Başarılı olmaya çalışırım ve bunun için uğraşırım	1	2	3	4	5	6	7
9	Başarımda ve başarısızlığımda en büyük pay bana aittir	1	2	3	4	5	6	7
10	Yaptığım işi tamamlamak beni mutlu eder	1	2	3	4	5	6	7
11	Yarım kalan işlerimi mutlaka tamamlarım	1	2	3	4	5	6	7
12	Yeni bir şey öğrenmek için gerektiğinde çok fazla emek harcarabilirim	1	2	3	4	5	6	7
13	Kendi işimi kurmak için gerekli olan liderlik yeteneklerine sahip olduğumu düşünüyorum	1	2	3	4	5	6	7

14	Kendi işimi kurabilecek seviyede zihinsel olgunluğa ulaştığımı düşünüyorum	1	2	3	4	5	6	7
15	Yeni iş fikirleri üretebilirim	1	2	3	4	5	6	7
16	Üretim, pazarlama ve yönetim için yeni metotlar geliştirebilirim	1	2	3	4	5	6	7
17	Yeni ürün ve hizmetler için piyasada oluşacak fırsatları yakalayabilirim	1	2	3	4	5	6	7
18	Büyüme potansiyeli olan yeni iş alanları bulabilirim	1	2	3	4	5	6	7
19	Fırsatları değerlendirebilmek için hızlıca hareket edebilirim	1	2	3	4	5	6	7
20	Beklenmedik durumlar karşısında hızla reaksiyon gösterebilirim	1	2	3	4	5	6	7
21	Olumsuz durumlar karşısında moralimi bozmam	1	2	3	4	5	6	7
22	Belirsizlik ve risk içeren durumlarda isabetli kararlar verebilirim	1	2	3	4	5	6	7
23	İş dünyasındaki değişen şartlara uyum sağlayabilirim	1	2	3	4	5	6	7
24	Kendi işimdeki batma riski beni korkutur	1	2	3	4	5	6	7
25	Başarısız olma riski benim için önemlidir	1	2	3	4	5	6	7

ÖZGEÇMİŞ

Doğum Tarihi: 22.07.1984

Lise: ATO Anadolu Lisesi (Almanca) (1995-2002)

Lisans: Anadolu Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümü (2002-2008)

İş Deneyimi:

2008-2009 yılları arasında İki Nokta Bilişim Teknolojileri A.Ş.'de Lojistik Ürünler Sorumlusu olarak Pazarlama Departmanında görev yaptım.

2011-2017 yılları arasında bir devlet üniversitesi İktisat Bölümünde ve Mimarlık Bölümünde Bölüm Sekreteri olarak görev yaptım.